

Suomen Lähetyssseuran toimintakertomus ja tilinpäätös 2021

Suomen Lähetysseuran toimintakertomus ja tilinpäätös 2021

Hallitus 7.4.2022

**SUOMEN¹⁸⁵⁹
LÄHETYSSEURA**

Sisältö

1	Suomen Lähetyseuran toimintavuosi 2021	4
2	Suomen Lähetyseuran ulkomaantyö 2021 (strategiakausi 2017–2022)	6
	Kirkollinen työ	8
	Kehitysyhteistyö	9
	Rauhantyö	10
	Vaikuttamistyö	11
	Kumppanuudet ja verkostot	13
3	Ulkomaantyön keskeiset tulokset (sisältää esimerkit)	14
4	Työ kotimaassa	30
5	Hallinto	40
6	Henkilöstö	42
7	Kehittämistoiminta ja tukipalvelut	44
8	Talous	45
9	Toiminnan arviointi	47
	LIITE 1 Ulkomaisen työn toteutus 2021	48
	LIITE 2 Yhteistyökumppanit 2021	49
	TILINPÄÄTÖS 2021	52
	Tase 31.12.2021	53
	Tuloslaskelma	55
	Liitetiedot 2021	56
	Kirjanpidot ja tositelajit sekä niiden säilyttämistapa	64
	Tilinpäätöksen allekirjoitukset	66
	Tilintarkastuskertomus	67

1 Suomen Lähetysseuran toimintavuosi 2021

Johdanto

Vuosi 2021 oli Lähetysseurassa huomattavasti valoisampi kuin edellinen kriisien ja yt-neuvottelujen synkistämä vuosi 2020. Lähetysseurassa kuljettiin kohti taloudellista ja toiminnallista tasapainoa. Vaikka koronatilanne ei odotuksista huolimatta täysin helpottanut vaan aiheutti edelleen haasteita ja epävarmuutta koko vuoden ajan, pandemian kanssa opittiin elämään entistä paremmin: löydettiin keinoja kanssakäymiseen, tehokkaaseen työskentelyyn ja yhteisöllisyyteen – ja monista koronakriisin tuomista uusista käytännöistä pidämme kiinni myös tulevaisuudessa, kuten laajemmista etätyömahdollisuuksista ja yhteisistä virtuaalisista juhlahetkistä.

Kansainvälinen tilanne kärjistyi vuoden aikana monin paikoin, myös Lähetysseuran työalueilla. Esimerkiksi Etiopiassa konfliktin kiihtyminen aiheutti Lähetysseuran työn keskeytymisen ja työntekijän evakuoimisen, vaikka sittemmin tilanne myös rauhoittui ja työtä päästiin jatkamaan. Myanmarissa sotilasvallankaappaus aiheutti humanitaarisen katastrofin, keskeytti monia hankkeita ja vaikeutti Lähetysseuran tukemaa rauhantyötä. Kansainvälisissä kriiseissä Lähetysseura onnistui kuitenkin löytämään keinoja toimia ja muokata työtä olosuhteiden mukaan, esimerkiksi Etiopiassa kehitysyhteistyön resursseja voitiin käyttää humanitaariseen työhön hädän lievittämiseksi.

Lähetysseuran viestintälinjauksen mukaisesti viestintää kehitettiin monipuolisesti, luotiin paitsi uusia ohjeita kehitysyhteistyöviestintään, lisättiin myös Lähetysseuran tukijoiden toivomaa hengellistä sisältöä. Esimerkiksi uuden, säännöllisen Kirkko maailmalla -radio-ohjelman kautta välitettiin globaalin kirkon ääniä suomalaiseen keskusteluun. Viestinnästä saatiin myös hyvää palautetta seurakunnista.

Vuosi 2021 oli myös sopeutumisen vuosi. Työtä tehtiin kriisivuoden jälkeen pienemmillä resursseilla ja pienemmällä henkilöstöllä, eikä työtehtävien määrän sopeuttaminen uuteen tilanteeseen aina ollut helppoa. Uudistamisen ja uudelleenorganisoinnin kautta olemme kuitenkin löytämässä tietä eteenpäin uudessa tilanteessa.

Lähetysseuran taloudellinen tulos oli useiden laihojen vuosien jälkeen hyvä. Siitä suuri kiitos kuuluu seurakunnille ja Lähetysseuran uskollisille tukijoille.

Toukokuussa Lähetysseuralle valittiin puheenjohtajan tehtäviä hoitaneen Sari Anetjärven jälkeen uusi puheenjohtaja, piispa Simo Peura.

Lähetysseura oli ensimmäinen kirkollinen järjestö, jolle myönnettiin Kirkon ympäristödiplomi (2019), ja ilmasto-, ympäristö- ja oikeudenmukaisuusteemat olivat edelleen läpileikkaavasti mukana Lähetysseuran työssä.

Muita kohokohtia vuonna 2021

- Koronavuodesta huolimatta työalueille pystytettiin palaamaan. Lokakuussa ulkomailla oli jo 44 työntekijää, ja vuoden loppuun mennessä loputkin työntekijät palasivat työalueille.
- Vuoden taloudellinen tulos oli 2,2 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Ylijäämä johtui Hongkongissa tarpeettomaksi jääneen asunnon myynnistä ja joulukuun lopussa saaduista testamenteista. Ilman näitä tulos olisi ollut suunnilleen tasapainoinen.
- Lähetyseura nosti rohkeasti yhteiskunnalliseen keskusteluun tärkeitä aiheita. Vuoden aikana Lähetyseura järjesti kaksi tilaisuutta uskonnon, sukupuolen ja väkivallan suhteesta. Tilaisuudet toteutettiin yhdessä Naisjärjestöjen Keskusliiton, tasa-arvoasiain neuvottelukunnan ja Kirkkohallituksen kanssa ja mm. arkkipiispa Tapio Luoma osallistui molempiin.
- Lähetyseura oli Glasgow’n ilmastokokouksen näkyvin suomalainen kansalaisjärjestö ja nosti mediaan ja yhteiskunnalliseen keskusteluun kehittyvien maiden ja ilmasto-oikeudenmukaisuuden viestejä. Julkista keskustelua käytiin Lähetyseuran aloitteesta myös esimerkiksi lähetystyön vaikuttavuuden mittaamisesta. Ylipäätään Lähetyseuran näkyvyys mediassa kasvoi selvästi.

2 Suomen Lähetysseuran ulkomaantyö 2021

Pandemian toinen vuosi aiheutti kärsimystä ja vaikeutti työtä

Maaailmanlaajuinen koronapandemia leimasi ulkomaantyötä edelleen. Ulkomaantyötä jatkettiin lähes koko vuosi etäyhteyksin kotitoimistosta käsin niin kotimaassa kuin työalueilla, eikä työmatkoja juuri tehty. Erityisen huonoksi koronatilanne yltyi keväällä Nepalissa ja Kambodžassa, josta jälkimmäisestä evakuoitiin syksyllä 2020 maahan palanneet työntekijät Suomeen. Syys-lokakuussa työalueille kuitenkin päästiin karanteenien kautta ja koronarokotusten ansiosta palaamaan ja ensimmäiset työmatkat alueilla toteutuivat syksyllä.

Myanmarissa tapahtui sotilasvallankaappaus 1. helmikuuta. Sen mukanaan tuomat väkivaltaisuuksien sekä pahentunut koronatilanne ajoivat ihmiset koteihinsa keväällä 2021. Koko maa pysähtyi ja samalla lakkasi ihmisten toimeentulo. Lähetysseuran tukemien kirkkojen federaatio lähti sopeuttamaan toimintaansa vallitseviin olosuhteisiin ja otti aikaisempaa suuremman roolin ihmisten auttamisessa. Keväällä 2021 se esitti avunpyynnön Suomen Lähetysseuralle, joka myönsi federaatiolle hätäapua 40 000 euroa. Tuen ansiosta ruokaa ja hygieniatarvikkeita jaettiin kuukauden tarpeiksi noin 4 800 ihmiselle. Lisäksi avustusvaroilla tuotettiin viestintämateriaalia koronasta. Toiset 40 000 euroa suunnattiin maan sisäisten pakolaisten auttamiseen Lähetysseuran yhteistyökumppani Euro-Burma Officen (EBO) kautta. Loppuvuodesta Myanmarin ohjattiin vielä 50 000 euroa lisää Tampereen, Helsingin, Espoon ja Vantaan seurakuntayhtymiltä saatua katastrofiavustusta.

Etiopiassa ankarat sateet aiheuttivat elokuussa salamatulvia useilla alueilla pääkaupungissa Addis Abebassa. Tulva iski pahasti myös Mekanissan kaupunginosaan, jossa sijaitsee Etio-pian luterilaisen kirkon Mekane Yesus -seminaari, opiskelija-asuntola, kirkon johdon virka-asuntoja, lähetysjärjestöjen taloja ja myös Suomen Lähetysseuran toimisto ja vierastalo.

Syksyllä Etiopiassa maan sisäinen konflikti kärjistyi rajusti, ja levottomuuksien vuoksi Lähetysseuran työ jouduttiin keskeyttämään. Lähetysseura evakuoiti Suomesta lähetetyn työntekijänsä Addis Abebasta marraskuussa. Tukea ohjattiin humanitaariseen apuun yli 6 000 pakolaiselle Bahir Darin ympäristön pakolaiskeskuksiin.

Kumppanuuskonsultaation suositusten pohjalta laadittua kumppanuuden kehittämissuunnitelmaa toteutettiin työalueilla vuoden 2021 aikana. Ulkomaantyössä aktivoitiin Lähetysseuran kumppanuusverkostojen toimintaa. Syksyllä järjestettiin ensimmäistä kertaa kumppanuuspäivä, jossa Lähetysseuran eteläisen ja itäisen Afrikan työntekijät sekä kumppanikirkot ja -järjestöt tulivat saman virtuaalisen pöydän ääreen. Tarkoituksena oli jakaa kokemuksia työn saavutuksista ja vaikeuksista. Virtuaalinen kokoontuminen on yksi tavoista, joilla Lähetysseura pyrkii vahvistamaan vuoropuheluaan kumppaneidensa kanssa.

Ulkomaanosaston uusi organisaatorakenne astui voimaan vuoden alusta. Se korostaa ulkomaisen työn kokonaisuuden yhteistä suunnittelua, tekemistä, raportointia ja hallintoa riippumatta siitä, onko kyseessä ulkoministeriön rahoittama kehitysyhteistyö vai seurakuntien rahoittama työ. Vuotta leimasi uusien toimintatapojen opettelu sekä ulkomaantyön ohjelmaan 2023–2028 liittyvä suunnittelutyö. Mahdolliset tarkennukset organisaatiossa tehdään vuosien 2021–2022 aikana samalla kun valmistaudumme uudelle

strategiakaudelle. Esimerkiksi vaikuttamistyö siirtyi osaksi ulkomaantyyön vastuualuetta elokuussa 2021. Sitä toteutetaan aikaisempaa pienemmillä resursseilla ja integroituna osaksi uutta ulkomaantyyön ohjelmaa ja sen tavoitteita.

Ulkomaantyyön toteutus

Vuosi 2021 oli strategiakauden 2017–2022 viides vuosi. Ulkomaantyyössä strategiaa toteutettiin neljän toivon teeman kautta 27 maassa ympäri maailmaa.

NELJÄ TOIVON TEEMAA JA ULKOMAISEN TYÖN TAVOITTEET:

Ulkomaantyyön tavoite 1:

Kristillisen sanoman ulkopuolella olevat ovat kohdanneet Jumalan rajoja ylittävän rakkauden.

Ulkomaantyyön tavoite 2:

Seurakunta toimii avoimena yhteisönä ja ylittää rajoja osana maailmanlaajuisista kirkkoja.

Ulkomaantyyön tavoite 3:

Sukupuolen vuoksi syrjityt naiset ja tytöt tunnistavat uusia mahdollisuuksia ja hyödyntävät niitä.

Ulkomaantyyön tavoite 4:

Vammaiset henkilöt elävät omaehtoisesti esteettömämmässä ympäristössä osana yhteiskuntaa.

Ulkomaantyyön tavoite 5:

Vähemmistöt toteuttavat omaa kulttuuriansa ja elämäntapaansa vuorovaikutuksessa ja osana ympäröivää yhteiskuntaa.

Ulkomaantyyön tavoite 6:

Riistetyt ja hyväksikäytetyt toipuvat ja päättävät omasta elämästään osana yhteiskuntaa.

Ulkomaantyyön tavoite 7:

Syrjäytymisvaarassa olevat lapset ja nuoret oppivat elämäntaitoja ja vastuullisen aikuisuuden perusteita.

Ulkomaantyyön tavoite 8:

Poliittiset päättäjät ja talousvaikuttajat tiedostavat ihmisoikeuksien toteutumisen esteitä ja toimivat niiden poistamiseksi.

Ulkomaantyyön tavoite 9:

Kansalaisyhteiskunnan johtajat puolustavat aktiivisesti syrjittyjen oikeuksia.

Ulkomaantyyön tavoite 10:

Kumppanikirkot ja -järjestöt toimivat ammattitaitoisesti ja hyvän hallintotavan mukaisesti.

Ulkomaantyyön tavoite 11:

Konfliktin osapuolet vahvistavat keskinäistä luottamusta ja työskentelevät yhteisten ratkaisujen löytämiseksi.

Ulkomaantyyön tavoite 12:

Rauhanrakentajat osallistuvat konfliktin ratkaisun kannalta olennaisiin ryhmiin, erityisesti naisiin, rauhantyyöhön.

Toivon teema 1:

Todistamme Jumalan rajoja ylittävää rakkaudesta. Kumppaneidemme kanssa ylitämme rohkeasti maantieteellisiä, kulttuurisia ja sosiaalisia rajoja todistaaksemme Jumalan rakkaudesta sanoin ja teoin.

Toivon teema 2:

Puolustamme syrjittyjen ihmisarvoa ja -oikeuksia. Kumppaneidemme kanssa teemme työtä syrjittyjen ryhmien aseman ja ihmisoikeuksien vahvistamiseksi.

VISIO

Sanoma Jumalan rakkaudesta toteutuu kaikkialla maailmassa ilona, rauhana ja oikeudenmukaisuutena.

Toivon teema 3:

Muutamme maailmaa oikeudenmukaisemmaksi. Kumppaneidemme kanssa kamppailemme taloudellisen ja sosiaalisen oikeudenmukaisuuden puolesta.

Toivon teema 4:

Rakennamme rauhan ja sovinnon edellytyksiä. Kumppaneidemme kanssa edistämme rauhaa ja sovintoa paikallisissa yhteisöissä ja yhteiskunnissa.

Kirkollinen työ

Lähetysseuran erityinen kutsumus Jumalan lähetyksessä suuntautuu ihmisiin ja ihmisryhmiin, jotka ovat kristillisen todistuksen ulkopuolella. Todistuksemme toteutuu niiden ihmisten ja ryhmien kanssa, jotka yhteiskunnat, yhteisöt ja uskonnolliset järjestelmät ovat syrjäyttäneet.

Lähetysseuran työ perustuu ajatukselle kokonaisvaltaisesta lähetystyöstä, joka on hyvän sanoman jakamista, ihmisen perusoikeuksien toteutumisen edistämistä ja vaikuttamista paremman tulevaisuuden puolesta.

Lähetysseuran kirkollisen työn perustana on ajatus marginaaleista nousevasta missiosta. Jeesus paransi ihmisiä sairauksista ja vapautti heidät syrjinnästä, syyllisyydestä ja synnistä. Näistä ihmisistä muodostui ensimmäisen kirkon ydin, joka muutti yhteisöjä ja yhteiskuntia. Matteuksen lähetyksessä Jeesus lähetti opetuslapsensa kutsumaan kaikki kansat mukaan yhteisöön kasteen kautta ja kehottamaan heitä noudattamaan Jeesuksen opetusta. Maailma on edelleen jakautunut niihin, joilla on ulkonaiset mahdollisuudet hyvään elämään ja marginaalissa eläviin ihmisiin – niihin, joilta ne puuttuvat. Viime aikoina tämä on tullut entistä ilmeisemmäksi koronapandemian ja lisääntyvien konfliktien vuoksi.

Koronapandemia on vaikuttanut kirkolliseen työhön edelleen ja heikentänyt kirkkojen mahdollisuutta elää ja toimia yhteisinä. Samalla kirkot ovat kasvavassa määrin ottaneet haltuun digitaalisia välineitä yhteyden rakentamiseksi yhteisöjensä sisällä ja organisaatioiden välillä. Lähetysseura on jatkanut panostustaan siihen, että kumppanikirkkomme selviäisivät pandemian aiheuttamista vaikeuksista. Yhteiskuntien polarisaatio ja rauhattomuus ovat myös ajaneet kirkkoja ahtaalle ja pakottaneet niitä priorisoimaan toimintaansa. Vaikeuksien keskellä ihmiset tarvitsevat yhä enemmän toivoa, tukea, lohdutusta ja sielunhoitoa. Samalla kirkot ovat joutuneet mukautumaan jatkuviin muutoksiin ja taloudellisesti kirkot ovat suurissa vaikeuksissa. Vähenevien kolehtitulojen takia resurssit ovat kaventuneet merkittävästi, ja kirkon yhtenäisyys ja yhteys ovat tulleet haastetuksi ennennäkemättömällä tavalla.

Lähetysseuran yhteistyö kumppanikirkkojen kanssa on tapahtunut valtaosin etäyhteyksien avulla, ja teknologian hyödyntämisessä osaaminen on kehittynyt harppauksin. Etäyhteyksien avulla järjestettiin mm. itäisessä ja eteläisessä Afrikassa laaja kumppanuuskonsultaatio, joka käsitteli konkreettisten tavoitteiden ja yhteistyömahdollisuuksien lisäksi myös teologisia ja missiologisia kysymyksiä. Myanmarin kirkkojen kanssa on järjestetty useita digitaalisia tapaamisia, joissa on pyritty tukemaan kumppania vaikeassa tilanteessa sekä vahvistettu kristittyjen rukousyhteyttä. Angolan kirkon piispa Tomas Ndawanapo kutsuttiin pitämään etäyhteyksien avulla luento Lähetysseuran työntekijöille hänen tutkimuksestaan kirkon itsekannattavuudesta. Etäyhteyksien avulla luodut uudet vuorovaikutuskanavat ovat vahvistaneet Lähetysseuran ja sen kumppaneiden yhteistyötä poikkeusoloissa sekä valmiuksia hyödyntää näitä kanavia myös tulevaisuudessa.

Uuden ohjelmakauden fokuksessa ovat kumppanikirkkojen tukeminen lähetystyössä, koulutuksessa ja johtamisen kehittämisessä. Vuotta 2021 ja sen tuloksia on myös pyritty katsomaan näiden teemojen valossa.

Vuonna 2021 kirkolliseen työhön käytettiin yhteensä 7,0 miljoonaa euroa. Kirkollisen työn ohjelmaa toteutettiin strategian neljän toivon teeman alla.

Kehitysyhteistyö

Lähetysseuran kehitysyhteistyöohjelman neljättä ja samalla viimeistä vuotta leimasivat koronapandemia ja sen mukanaan tuomat liikkumisrajoitukset. Henkilövaihdokset ja muutokset Lähetysseuran organisaatiossa, koronatilanne ja joidenkin toiminta-alueiden turvattomat olot vaikuttivat ohjelmatyöhön ja sen saamaan toiminnalliseen tukeen. Edellisvuoden kokemuksen pohjalta Lähetysseura pystyi kuitenkin reagoimaan muuttuneisiin tilanteisiin melko joustavasti, ja suunniteltu työ saatiin toteutettua joko etäyhteyksiä hyödyntäen tai työmuotoja sopeuttaen. Vierailut työalueilla vähenivät ja työ digitalisoitui entisestään.

Etiopian konflikti johti työntekijöiden evakuoointiin ja työn väliaikaiseen keskeytykseen maan pohjoisosissa, ja tukea ohjattiin humanitaariseen apuun maan sisäisille pakolaisille. Ulkoministeriö tuki ohjelmatukijärjestöjen kehitysyhteistyöohjelmia puolittamalla omavastuuosuuden vuodelta 2021, koska pandemia aiheutti varainhankinnallisia haasteita kaikille järjestöille. Suomen ulkoministeriön rahoitus Lähetysseuran kehitysyhteistyöohjelmalle vuonna 2021 oli 6,6 miljoonaa euroa. Tämä pitää sisällään vuonna 2019 myönnetyn noin miljoonan euron lisärahoituksen työhön Länsi-, Itä- ja eteläisessä Afrikassa.

Humanitaarista apua ohjattiin vuoden aikana Etiopiaan, Myanmarin, Kolumbiaan, Nepaliin ja Tansaniaan. Humanitaarisen avun hankkeissa korostuivat ilmastonmuutoksen vaikutusten ja äärimmäisten sääolojen, kuten tulvien ja maanvyörymien kouriin joutuneiden ihmisten tukeminen, sekä koronapandemiaan liittyvät hygieni- ja tiedontarpeet. Suurin yksittäinen humanitaarisen avun hanke liittyi Tigrayn alueelta muualle maahan levinneeseen konfliktiin Etiopiassa.

Uuden kehitysyhteistyöohjelman laatiminen saatiin päätökseen, ja nelivuotinen rahoitushakemus ulkoministeriöön jätettiin toukokuussa 2021. Loppuvuodesta ulkoministeriö myönsi Lähetysseuralle 24,5 miljoonan euron rahoituksen, joka jakaantuu etupainotteisesti vuosille 2022–2025 (2022: 6,2 milj. euroa, 2023: 6,2 milj. euroa, 2024: 6,1 milj. euroa ja 2025: 6,0 milj. euroa). Valmistelutyöt ohjelman käynnistämiseksi aloitettiin vuoden 2021 puolella, mikä varmistaa hankkeiden ja uusien kumppanuuksien aloittamisen saumattomasti ohjelmien taitosvaiheessa. Uudessa ohjelmassa toimintamaita on 9 (aiemmin 12), yhteistyökumppaneita 24 (aiemmin 32) ja hankkeita 32 (aiemmin 40). Käynnissä olevan kehitysyhteistyöohjelman päättämiseen liittyvät velvoitteet toteutettiin suunnitellusti. Kehitysyhteistyöhankkeissa käynnistettiin ulkoiset loppuevaluaatiot, joista osa valmistuu vuoden 2022 puolella. Näiden pohjalta valmisteltiin ulkoista metaevaluaatiota, jonka tuloksia tullaan hyödyntämään ohjelmakauden raportoinnissa ja uuden ohjelman kehitystyössä.

Lähetysseura järjesti kumppaneille etäkoulutusta ilmastonmuutoksesta ja taloushallinnosta. Ilmastonmuutos- ja ympäristöaiheisissa sisällöissä koulutus vastasi selvästi ohjelmatyön ja sen kumppaneiden tarpeisiin. Lähetysseura koulutti kumppaneitaan ilmastokestävyudessa katastrofiriskien vähentämiseksi ja varautumisen tukemiseksi. Ilmastoteemaiset koulutukset saivat hyvää palautetta, ja ilmastokestävyys alkoi nousta keskusteluissa entistä tärkeämmäksi osaksi Lähetysseuran työtä. Koulutukset vahvistivat myös Lähetysseuran osaamista ilmastokysymyksissä ja ilmastovaikuttamisessa. Yhdessä ACT-järjestöjen kanssa toteutettu tutkimus From Words to Action vahvisti puolestaan

yhteispohjoismaista vaikuttamistyötä sukupuolisensitiivisen lähestymiskulman huomioimisessa ilmastorahoituksessa. Lähetyseura osallistui myös ACT-allianssin ilmastonmuutokseen ja koronarokotteisiin liittyvään vaikuttamistyöhön.

Vammaisten henkilöiden oikeuksia edistettiin mm. kumppanikonferensseissa Mekongin alueella ja itäisessä ja eteläisessä Afrikassa. Vaikuttamistyössä ilmastonmuutoksen vaikutus vammaisten henkilöiden oikeuksiin nousi aiempaa enemmän esille. Myös vammaisten naisten ja tyttöjen seksuaalisen hyväksikäytön ja väkivallan vastaista työtä edistettiin valtiollisten ja uskonnollisten johtajien kanssa mm. Tansaniassa. Vaikuttamistyötä lasten oikeuksien toteutumiseksi jatkettiin. Ihmisoikeusvaikuttamisessa korostuivat osallistumiset ihmisoikeuksien määräaikaistarkasteluun YK:n ihmisoikeusneuvostossa. Vuoden 2021 aikana tätä työtä tehtiin Nepalissa, Zimbabwea ja Tansaniassa.

Vuoden aikana laadittiin myös epäasiallisen käytöksen ja seksuaalisen ahdistelun vastainen ohjeistus ja aloitettiin sen jalkautus. Epäasiallisen käytöksen, korruptioepäilyn ja lastensuojelullisten huolien ilmoituskäytäntöä uudistettiin niin, että se mahdollistaa myös anonyymit ilmoitukset Lähetyseuran verkkosivujen kautta. Lastensuojeluohjeistus käännettiin ranskaksi, espanjaksi, nepaliksi ja swahiliksi. Myös lastensuojeluohjeistuksen jalkautus aloitettiin ja kumppaneiden välistä oppimista lastensuojelukysymyksissä edistettiin, ja työ jatkuu vuonna 2022. Lähetyseura osallistui aktiivisesti myös ACT-allianssin työn piirissä olevien ihmisten suojelua koskevaan työskentelyyn.

Etäkoulutukset mm. kielioikeuksista ja äidinkielisestä opetuksesta olivat suosittuja ja mahdollistivat yhteistä oppimista kumppaneiden ja Lähetyseuran työntekijöiden kesken. Lähetyseura pyrki kehittämään yritys- ja korkeakouluyhteistyötä ulko- ja opetusministeriöitten kanssa koulutussektorin kehitysyhteistyössä. Lähetyseuran tavoitteena oli vaikuttaa syrjäytyneitten ryhmien koulutustarpeitten huomioimiseen koulutussektorin kansainvälisissä kehityshankkeissa ulkoasiain- ja opetushallinnon suuntaan.

Rauhantyö

Lähetyseuran rauhan ja sovinnon ohjelma tukee sekä rauhanrakentajia että konfliktien osapuolia vuoropuhelun ja luottamuksen rakentamiseksi. Yhteistyökumppaneitamme ovat paikalliset kansalaisjärjestöt ja kirkkoliitot sekä rauhantyötä tekevät kansainväliset toimijat. Rahoitus tulee ulkoministeriöltä, seurakunnilta, yksityisiltä ihmisiltä ja yhteisöiltä. Vuonna 2021 Lähetyseuran rauhan ja sovinnontyöhön käytettiin 1,7 miljoonaa euroa.

Koronapandemian lisäksi Lähetyseuran rauhan ja sovinnontyön toimintaympäristöä leimasivat Myanmarissa helmikuussa tapahtunut sotilasvallankaappaus sekä Etiopiassa kesällä puhjennut maan sisäinen aseellinen konflikti. Konfliktien kärjistymisen edellytti työn sopeuttamista uuteen toimintaympäristöön ja läheistä koordinaatiota rahoittajien kanssa. Koronan aiheuttamiin muutoksiin Lähetyseura pystyi reagoimaan joustavasti, ja suunniteltu työ saatiin toteutettua joko etäyhteyksiä hyödyntäen tai työmuotoja sopeuttaen.

Rauhanhankkeissa Syyriassa, Myanmarissa ja Zimbabwea tuettiin paikallisella ja ruohonjuuritasolla käytävien vuoropuhelujen linkittymistä virallisiin rauhanprosesseihin. Lisäksi tuettiin paikallisten toimijoiden, kuten naisten, etnisten vähemmistöryhmien ja kirkkojen, roolia vuoropuhelun edistämisessä. Syyria-hanke päättyi syyskuussa 2021. Yksi

hankkeen merkittävimmistä saavutuksista oli paikallisten rauhantoimijoiden vahvistuminen sekä henkilökohtaisella tasolla että johtavissa rooleissa organisaatioissaan ja paikallisyhteisöissä. Rauhantoimijat ja heidän aloitteensa vahvistivat yhteistyötä ja omaaloitteisuutta paikallisissa yhteisöissä. Rauhantoimijat toivat yhteen ihmisiä yli konfliktin jakolinjojen ja poliittisten rajojen työstämään yhteisiä teemoja ja osallistumaan yhteiseen toimintaan. Rauhantyö Syyriassa jatkuu pienimuotoisemmin paikallisten rauhanrakentajien verkostojen ja kapasiteetin vahvistamisen kautta.

Uskontojen välistä vuoropuhelua ja yhteistyötä sekä rauhanomaista rinnakkaiseloa edistettiin rauhantyön hankkeissa Etiopiassa, Nepalissa, Israelissa, Pakistanissa sekä Al Amana-keskuksessa Omanissa. Yhteiset koulutukset ja työpajat antoivat osallistujille mahdollisuuden keskustella yhdessä yli uskonnollisten rajojen.

Psykososiaalisen rauhanrakennuksen lähestymistapaa kehitettiin Kolumbiassa, Zimbabwessa ja Etiopiassa. Kumppanien osaaminen konfliktien psykologisista ja sosiaalisista vaikutuksista yksilöihin ja yhteisöihin kasvoi. Myös Lähetysseuran ja sen kumppaneiden verkostot tässä teemassa vahvistuivat.

Vaikuttamistyötä rauhankysymyksissä tehtiin sekä työalueilla, Suomessa että kansainvälisesti. Vaikuttamistyössä nostettiin esiin paikallisten toimijoiden roolia kestävän rauhan rakentamisessa, joustavuuden ja sopeuttamisen tärkeyttä rahoittajakäytännöissä konfliktitilanteissa sekä psykososiaalisen rauhanrakennuksen tärkeyttä ihmisten hyvinvoinnille ja osallistumiselle. Lähetysseura osallistui myös aktiivisesti rauhantyön vaikuttavuuden arvioimisesta ja sen kehittämisestä käytyyn keskusteluun.

Kumppanien ja Lähetysseuran oman toimintakyvyn vahvistamisessa keskityttiin konfliktianalyysiin, fasilitaatio- ja vuoropuheluprosessien suunnitteluosaamiseen, raportoinnin kehittämiseen, sukupuolten tasa-arvoon rauhantyössä sekä psykososiaaliseen rauhanrakennukseen.

Vuonna 2021 laadittiin rauhan ja sovinnontyön painopisteet ja tavoitteet uudelle, vuonna 2023 alkavalle ohjelmakaudelle. Uuden ohjelmakauden painopisteet ovat paikallisten rauhanaloitteiden tukeminen, rauhankasvatus ja psykososiaalinen rauhanrakennus.

Vaikuttamistyö

Lähetysseuran vaikuttamistyö kohdistui Suomen kehityspolitiikkaan, erityisesti kehitysrahoituksen vastuullisuuteen, ilmasto-oikeudenmukaisuuteen ja ihmisoikeusperustaisuuden vahvistumiseen. Rahoitusleikkausten vuoksi rauhan- ja vammaistyön aiheita on tuotu osaksi tätä kehityspolitiikan kokonaisuutta.

Lähetysseuran vaikuttamistyössä kehitysrahoituksen puolustaminen julkisuudessa ja yksityisissä päättäjätapaamisissa on keskeinen osa. Vuonna 2021 erityinen huomio kiinnitettiin kehityspolitiikan ylivaalikautisiin tavoitteisiin sekä kehitysrahoitusta koskevaan tiekarttaan ja ilmastorahoituksen uudistamista koskevaan työhön. Molemmissa teemoissa on kyse Suomen pitkän aikavälin sitoumuksista kansainvälisesti sovittuihin raameihin ja sopimuksiin. Määrällisen keskustelun rinnalla kulkee dialogi rahoituksen oikeudenmukaisesta kohdentamisesta ja rahoituksen tuloksellisuudesta.

Ylivaalikautisia tavoitteita pyrittiin edistämään ensisijaisesti osana Fingon koordinoimaa Ketterän päättävävaikuttamisen ryhmää, jossa joukko ohjelmatukijärjestöjä pyrkii tunnistamaan päätöksenteon kannalta keskeisiä poliittisia vaikuttajia ja räätälöimään heille viestejä kehitysrahoituksen merkityksestä. Vuoden 2021 keväällä ryhmän jäsenet tapasivat kaikkien eduskuntapuolueiden edustajia niin kehysriihen kuin talousarvioesityksen valmistelun yhteydessä.

Lisäksi parlamentaariseen vaikuttamiseen kuului lausuntojen antaminen ylivaalikautisista tavoitteista sekä kuulemiset mm. ulkoasiainvaliokunnassa. Lähetyseura toimi myös Fingon kehitysrahoituksen murrosta tarkastelleen tutkimuksen ohjausryhmässä.

Keskeisimpinä tuloksina voi pitää, että sekä kehitys- että ilmastorahoituksen määrä kasvoi Suomessa ja niitä koskevat suunnitelmat nostettiin osaksi Suomen ylivaalikautisia tavoitteita.

Ilmastorahoitusvaikuttaminen tapahtuu Lähetyseuran perustamassa järjestöjen yhteisessä ilmastovaikuttamisen ryhmässä, jossa on mukana viisi aktiivista järjestöä. Lisäksi Lähetyseura tuottaa ja hankkii tietoa ja jalostaa vaikuttamisviestintää kansainvälisessä ACT-allianssin verkostossa, jossa on yli 130 jäsentä ympäri maailmaa.

Lähetyseuran edustaja johtaa ACT-allianssin ilmastovaikuttamisen työryhmää ja tekee kansainvälistä politiikkaa mm. osana YK:n ilmastoneuvotteluita. Glasgow'n ilmastokokouksessa Lähetyseura oli näkyvin suomalainen kehitysjärjestö, joka pystyi välittämään ilmasto-oikeudenmukaisuutta koskevia viestejä suomalaisille päättäjille ja medialle. Vaikuttavuusviestinnän pohjalla oli lisäksi ACTin kaksi ilmastorahoitusta koskevaa tutkimusta, joiden valmistelussa Lähetyseura oli keskeisessä asemassa.

Siten Lähetyseura on tehnyt näkyväksi Pariisin ilmastopöytäkirjassa tehtyä sitoumusta ilmastorahoituksesta, joka on Suomessa lähtökohtaisesti osa kehitysyhteistyötä, eikä se ole vuoden 2016 jälkeisten kehitysrahoitusleikkausten jälkeen uutta ja lisäistä. Kuitenkin vuonna 2021 ulkoministeriö käynnisti ensimmäistä kertaa erillisen suunnitelman tekemisen ilmastorahoitukselle. Lisäksi Kehityspoliittinen toimikunta käynnisti ilmastorahoitusta kartoittavan raportin valmistelun, jossa Lähetyseura on keskeinen toimija.

Ilmastorahoitusryhmä julkaisee analyyseja, tapaa kansanedustajia, vaikuttaa verkostoissa ja tukee ulkoministeriön ja ympäristöministeriön työtä. Lisäksi Lähetyseura osallistuu aktiivisesti julkiseen keskusteluun koskien kehityspoliitikkaa ja rahoitusta. Vuonna 2021 julkaisimme tutkimuksia, analyyseja, mielipidekirjoituksia ja blogeja. Esimerkiksi Lähetyseuran tekemä artikkeli vammaisinklusiosta ilmastomuutokseen sopeutumisessa on tieteellisessä vertaisarvioinnissa Helsingin yliopiston koostamassa julkaisussa. Osallistumisen foorumeja ovat julkiset seminaarit, kuulemiset, sanomalehdet ja sosiaalisen median alustat. Erityisesti Twitter korostuu asiantuntijaviestinnän työkaluna.

Konkreettisina tuloksina voitaisiin pitää ilmastorahoitusta koskevan poliittisen ohjausjärjestelmän uudistamista ja tekemistä läpinäkyvämmäksi. Esimerkiksi Suomen valtion talousarvioesitykset antoivat ensi kertaa tiedon ilmastorahoituksen tavoitteista ja ilmastorahoitus integroitiin ensimmäistä kertaa eduskunnalle suunnattuun Suomen ilmastovuosikertomukseen.

Lähetyseura on jatkanut yhteistyötään Luterilaisen maailmanliiton kanssa puolustaakseen ihmisoikeuksien toteutumista. Olemme antaneet asiantuntija-apua Nepalissa julkaistuun ihmisoikeusvuosikirjaan koskien vapautettujen maaorjien, *haliyoiden*, taloudellisten, kulttuuristen ja sosiaalisten oikeuksien toteutumista. Se tarjoaa tietoa YK:n yleismaa-

ilmallisen ihmisoikeuksia koskevan määräaikaistarkastelun prosessiin (UPR) ja arvioi tämän prosessin suositusten toteutumista. Lisäksi osallistuimme Luterilaisen maailmanliiton UPR-työhön koskien Tansaniaa järjestämällä foorumeita, joilla tietoa siirretään paikallisilta toimijoilta varsinaisille korkean tason lausunnon antajille YK:ssa.

Vuonna 2021 päättyi kolmivuotinen uskonnonvapaushanke yhteistyössä Stefanus Alliance Internationalin kanssa. Toimeenpanijoina olivat Lähetysseuran yhteistyökumppanit Christian Study Centre (CSC) Pakistanissa ja Al Amana -keskus Omanissa. Hankkeen tuloksena molempien järjestöjen ymmärrys uskonnonvapauksesta kasvoi ja koulutettavien konkreettinen työ uskonnonvapauden edistämiseksi toteutui heidän omissa yhteisöissään ja verkostoissaan. Lisäksi osallistuneiden ymmärrys ja empatia toisuskoisten haasteista ja tarpeista vahvistuivat.

Vuoden aikana valmistui myös uskonto- ja vakaumusvapauden ja niihin liittyvien ihmisoikeuksien työkalupakki virkamiehille ja diplomaateille. Tämä tuotettiin ulkoministeriön pyynnöstä ja rahoittamana. Kirjoittajana toimi uskonnonvapauden asiantuntija Joelle Fiss. Työkalupakki vahvistaa myös Suomen osaamista YK:n ihmisoikeusneuvoston jäsenenä.

Kumppanuudet ja verkostot

Vuonna 2021 Lähetysseuralla oli 101 kumppania. Kumppaneihin kuului kirkkoja, verkostoja, kansainvälisiä kirkkoliittoja, ekumeenisia neuvostoja, kansainvälisiä ja kansallisia kristillisiä järjestöjä sekä kansalaisjärjestöjä. Maa- ja aluetasolla työskenneltiin yhteistyössä viranomaisten, ekumeenisten toimijoiden ja kansalaisyhteiskunnan kanssa, aina konkreettista ja yhteistyön muodosta riippuen.

Vuoden 2021 aikana arvioitiin ja valittiin uudet kumppanit vuonna 2022 alkavaa kehitysyhteistyöohjelmaa varten. Tämä tarkoitti joistakin kumppanuuksista luopumista ja joidenkin olemassa olevien kumppanuuksien syventämistä. Yksi päättyneistä kumppanuuksista oli Palestiinalaisalueilla toimiva Defence for Children International (DCIP), jonka kanssa yhteistyö päättyi marraskuussa 2021 Israelin julistettua sen terroristijärjestöksi. Lähetysseuralla on oltava paikallisesti edellytykset toimia kumppaneidensa kanssa ja toimia julkisesti viranomaisten tieteen. Yhteistyön jatkolla olisi ollut mahdollisesti vaikutuksia myös muuhun kansainväliseen työhön ja esimerkiksi pankkipalveluihin.

Lähetysseurassa sekä uutta strategiaa että ulkomaantyön ohjelmaa varten toteutettiin keväällä 2021 kysely Lähetysseuran yhteistyökumppaneille. Kyselyssä kartoitettiin kumppaneiden mielipiteitä mm. Lähetysseuran lisäarvoon, yhteistyön muotoihin ja temaattisiin valintoihin liittyen. Kumppanikyselyn tuloksista keskusteltiin kansainvälisessä webinaarissa kesäkuussa 2021. Webinaariin osallistui noin kolmasosa kumppaneista.

Toinen kumppaniwebinaari toteutettiin joulukuussa 2021. Tällöin kumppaneille esiteltiin strategiaan ja ulkomaantyön ohjelmaan liittyviä alustavia valintoja sekä sitä, miten kumppanuutta kuvaillaan ohjaavissa dokumenteissa. Samalla annettiin mahdollisuus kysyä ja kommentoida tulevia suunnitelmia.

Lähetysseuran ulkomaantyön asiantuntijoita osallistui mm. vaikuttamiseen, ekumeniikkaan, luterilaiseen kirkkoon, humanitaariseen työhön, ilmastokatastrofiin ja uskontodialogiin liittyviin verkostoihin. Koronapandemian takia vaikuttaminen globaaleissa, alueellisissa ja paikallisissa verkostoissa tapahtui lähinnä etäyhteyksin verkkoympäristöissä.

3 Ulkomaantyön keskeiset tulokset

Lähetysseuran strategiaa toteutettiin neljän toivon teeman alla yhteensä 12 ulkomaantyön tavoitteen kautta.

Toivon teema 1: Todistamme Jumalan rajoja ylittävästä rakkaudesta.

Kumppaneidemme kanssa ylitämme rohkeasti maantieteellisiä, kulttuurisia ja sosiaalisia rajoja todistaaksemme Jumalan rakkaudesta sanoin ja teoin.

Ulkomaantyön tavoite 1: *Kristillisen sanoman ulkopuolella olevat ovat kohdanneet Jumalan rajoja ylittävän rakkauden.*

Ulkomaantyön tavoite 2: *Seurakunta toimii avoimena yhteisönä ja ylittää rajoja osana maailmanlaajuista kirkkoa.*

Lähetysseura on tukenut kumppanikirkkoja niiden perustehtävän toteuttamisessa, ilosanoman julistamisessa sanoin ja teoin. Lisäksi kirkkojen sisäisen ja ekumeenisen yhteyden vahvistaminen on ollut keskeinen prioriteetti. Keskinäisen rukousyhteyden vahvistaminen on ollut myös tärkeä osa yhteistyötä yhä vaikeampien tilanteiden keskellä.¹

Myanmarin pienet luterilaiset kirkot ovat omien sanojensa mukaan kahden pandemian paineessa. Toisella pandemialla he viittaavat sotilasvallankaappaukseen ja sotilasdiktatuuriin, joka tuhoaa elämän mahdollisuuksia Myanmarissa. Puutetta on kaikesta: sähköstä, ruuasta, työstä, jopa lisähapestasta sairaaloissa. Monet seurakunnissa toimivat nuoret miehet joutuvat pakenemaan viidakkoon välttääkseen rekrytoinnin sotilasdiktatuurin palvelukseen. Lähetysseura pitää säännöllisesti yhteyttä Myanmarin kirkkoihin ja pyrkii kulkemaan heidän rinnallaan vaikeiden tilanteiden keskellä. Etäyhteydet ovat mahdollistaneet säännöllisen dialogin kirkkojen kanssa vaikeassakin tilanteessa. Myanmarin kirkkojen rukousaiheet vietiin mm. Oulun hiippakunnan lähetystapahtumaan syksyllä 2021, ja suomalaiset tukijat saattoivat rukoilla yhdessä hädässä olevien kristittyjen sisarten ja veljien puolesta.

Myanmarissa saatiin kuitenkin myös iloa loppuvuodesta, kun paikallisten teologisten koulutuskeskusten oli taas mahdollista avata ovensa opetusta varten. Koko alkuvuonna Lähetysseura ei saanut kyliinsä paenneihin opiskelijoihin yhteyttä ja monen kohdalla ehdittiin jo pelätä pahinta. Marraskuussa osa jo kuitenkin pystyi palaamaan Yangoniin jatkamaan opintojaan. Elämä ja työ kirkon puolesta jatkuu katastrofaalisesta tilanteesta huolimatta.

Aasian työalueilla oli myös muita ilonaiheita erityisesti teologisen koulutuksen alueella. Tarkasta koronaturvallisuudestaan tunnettu **Hongkong** avasi ovensa sopivasti, jotta Felm Theology -työntekijämme pääsi nauttimaan lähiopettamisesta luterilaisella seminaarilla (LTS). Felm Theology -ohjelmassa suomalainen teologian tohtori lähetetään vuodeksi

¹ Kaikki toivon teema 1:n alla kuvattu työ on kirkollista työtä (KIT).

opettamaan ja oppimaan paikallisen kumppanin yliopistoon. Hyöty on molemminpuolinen, kun oppilaitos saa innostuneen professorin työntekijäkuntaansa ja tämä taas uusia ajatuksia ja tutkimuksen aiheita Suomeen tuotavaksi.

Koko maailman ollessa kiinni **Kambodžan** pieni luterilainen kirkko innostui seurakuntalaisten teologisen ymmärryksen vahvistamisesta. Lähetyseura kutsuttiin mukaan koulutuksen suunnitteluun ja opetus alkoi syksyllä. Kirkon johtaja, pastori Sreyliak Touch, totesi koulutuksen tarpeesta näin: *”Kambodža on kaikenlaisen ulkoapäin tuotetun ajattelun sekamelska. Toivon, että me löydämme tämän koulutuksen avulla oman äänemme ja tapamme elää kristittyinä.”*

Thaimaan luterilaisessa kirkossa työnsä on aloittanut Lähetyseuran stipendillä Hongkongissa teologian maisterin tutkinnon suorittanut Teerisara Wuimae, joka on yhteistyökeskusteluissa nostanut esiin hyvän suunnittelun merkitystä kaikessa kirkon työssä. Hän on yksi uuden sukupolven edustaja Thaimaan kirkossa, joka kaipaa uutta johtamisen mallia ja näkyä. Wuimae aloitti vuonna 2021 työnsä Thaimaan luterilaisen kirkon Luther-seminaarissa Bangkokissa. Hänen lisäksi Lähetyseuran tuella on tänä keväänä valmistunut thaimaalaisista yliopistoista seitsemän teologian kandidaatin ja maisterin tutkinnon suorittanutta opiskelijaa.

Pakistanissa Lähetyseura jatkaa tukeaan Peshawarin hiippakunnalle, johon kuuluu jo yli neljäkymmentä seurakuntaa. Kristityt ovat vaikeassa asemassa Pakistanissa, mutta heihin myös luotetaan diplomaattisina toimijoina. Diplomaattisesta otteesta ja asemasta huolimatta kristityt elävät jatkuvan konfliktin ja väkivallan uhan alla. Kirkon yksi keskeinen tarve on kehittää työntekijöidensä teologista koulutusta, jotta kirkko saa osaavia vastuunkantajia tehtäviinsä. Yhteistyötä teologisen koulutuksen kehittämisessä on syvennetty vuoden 2021 aikana.

Tansaniassa Nyakaton luterilainen raamattuopisto on kasvanut ja evankelistojen koulutuksen lisäksi on aloitettu pappien kouluttaminen. Lähetyseura on tukenut myös Victorianjärven itäisen hiippakunnan nuorisotyötä ja Nyakatossa opiskelevista on voitu etsiä niitä, jotka kokevat kutsumusta tehdä nuorten kanssa töitä. Heitä voitiin varustaa jo opintojen aikana ja seurakuntaan työllistyessään he olivat tuttuja: yhteistyön rakentaminen, leirien ja koulutusten pitäminen sekä työn jatkuminen oli helppo turvata. Nyt nuorisotyö on jäänyt paikallisten käsiin: kirkko kasvaa ja nuorisotyö tavoittaa jatkuvasti uusia nuoria. Lähetyseuran ja Tansanian kirkon yhteistyö Nyakatossa on hyvä esimerkki siitä, millaisia mahdollisuuksia hyvä teologinen koulutus voi avata kirkkoille.

Lähetyseuran tekemä **raamatunkäännöstyö** on jatkunut aktiivisesti eri puolilla maailmaa koronapandemian aiheuttamista poikkeusolosuhteista huolimatta. Koska matkustus-, karanteeni- ja liikkumisrajoitukset sekä erilaiset yhteiskunnan sulkutilat ovat olleet voimassa lähes kaikkialla maailmassa, kaikissa hankkeissa raamatunkäännöstyötä on jatkettu ennen kaikkea etäyhteyksien avulla, jopa maanosasta toiseen. Kieli- ja raamatunkäännöstyössä onkin koettu viimeisen kahden vuoden aikana suuri digiloikka. Työtä on opittu tekemään etänä yhä paremmin pitkienkin etäisyyksien takaa, ja todennäköistä onkin, että etätyö on tullut jäädäkseen. Etätyön avulla on kaikissa Lähetyseuran raamatunkäännöstyön hankkeissa pystytty keskittymään onnistuneesti varsinaiseen käännöstyöhön. Sen sijaan monissa tapauksissa hankkeisiin liittyvä muu kielityö, kuten omakielinen lukutaito-opetus tai paikallisten kielityöntekijöiden jatkokoulutus, ovat kärsineet pandemia-

rajoituksista. Kokoontumisrajoitusten sekä puuttuvien etäopetusmahdollisuuksien vuoksi esimerkiksi lukutaito-opetus on vuoden 2021 aikana jouduttu olosuhteiden takia jättämään monella työalueella, kuten esimerkiksi Thaimaassa, Papua-Uudessa-Guineassa ja Pakistanissa, vähemmälle tai jopa kokonaan pois.

Angolassa vuosi oli erityisen haastava. Etätyöskentelyyn tarvittavia välineitä ja taitoja on ollut niukasti, samoin pitkittynyt koronatilanne on vaikeuttanut kirkon ja paikallisseurakuntien toimintaa ja taloutta entisestään. Raamatunkäännöstyön osalta tilanne on ollut parempi: työ ja käännösten konsulttitarkastus ovat jatkuneet etäyhteyksien avulla koko vuoden. Lisäksi Lähetyseura on ollut mukana käynnistämässä kaksivuotista koulutusohjelmaa 25 raamatunkääntäjälle Angolassa ja Mosambikissa. Molemmissa maissa noin 10–15 hengen ryhmät opiskelevat säännöllisesti käännöstyön ohella muun muassa Raamatun eksegetiikkaa ja hermeneutiikkaa. Kaikissa alueen kymmenessä raamatunkäännöshankkeessa työskennellään ekumeenisesti yhteistyössä paikallisten kirkkojen ja Angolan Piipliaseuran kanssa.

Kuva: Yhtyneet Raamattuseurat

Raamattu puhuu omalla äidinkielellä

Angolassa juhlittiin songonkielisen Uuden testamentin julkaisua kymmenen vuoden käännöstyön jälkeen. Songoa puhuu noin 150000 ihmistä. Raamatun kääntäminen kulkee usein käsi kädessä vähemmistökielten kehittämisen kanssa. ”Tämän kirjan avulla nuoretkin ymmärtävät Jumalan sanaa paremmin” iloitsi opiskelija Maria Isaac. (KIT)

Etiopiassa koronapandemiasta ja Addis Abeban Mekane Yesus -seminaaria koetelleesta tulvasta huolimatta teologisista seminaareista valmistui opiskelijoita. Vuoden lopussa Pohjois-Etiopian konflikti koetteli Dessien synodia, mutta Lähetysseura tuki työntekijöitä pääsemään konfliktin jälkeen toimintaan ja palvelemaan seurakuntalaisia.

Venezuelan evankelis-luterilainen kirkko on tärkeä kristillinen toimija yhteiskunnassa ja tuo toivoa ja lohtua. Verkossa tapahtuvan raamattuopetuksen ja raamatunlukuohjelman avulla seurakuntalaiset ovat päässeet osaksi hengellistä kasvua, keskinäistä yhteyttä, tukea ja apua. Kuukausittainen radio-ohjelma tavoitti ison määrän köyhimpien alueiden ihmisiä, joilla ei ole pääsyä verkkoon. Digitaalisten toteutustapojen kehittämisen myötä kirkko tavoitti laajemman joukon ihmisiä myös seurakuntien ulkopuolella olevia. Kirkon työntekijöiden ja vapaaehtoisten antama hengellinen, materiaallinen ja psykososiaalinen tuki ihmisille on tuonut toivoa ja apua vastoinkäymisten keskellä.

Nuoret ovat tulevaisuuden tekijöitä. Lähetysseura on aloittanut tiiviimmän yhteistyön **Luterilaisen maailmanliiton** kanssa, joka pyrkii tukemaan jäsenkirkkojaan tässä teemassa (esim. Global Young Reformers -ohjelman kautta). Myös lasten osallisuuteen kiinnitetään entistä enemmän huomiota esimerkiksi lapsivaikutusten ja lapsiystävällisen kirkon teemojen kautta. Tässä Suomen kirkko on edelläkävijä ja toisaalta esim. Kirkkojen maailmanneuvosto on nostanut tämän tärkeäksi teemaksi. Kumppaneiden kanssa tehtävässä käytännön työssä tämä on tarkoittanut nuoria koskettavien teemojen nostamista keskusteluun, työntekijöiden kouluttamista ja tukemista sekä mahdollisesti kiintiöitä esimerkiksi nuorten mahdollisuuksiin toimia erilaisissa johtoryhmissä.

Lähetysseuran kumppanikirkot ovat saaneet tukea **kristillisen kasvatuksen** kehittämiseen sekä menetelmien että sisältöjen osalta. Työtä ja tukea jatketaan ja vahvistetaan tulevana vuosina. Tämä tarkoittaa esimerkiksi pyhäkoulujen ja rippikoulujen laajempaa tukemista, tapaamisia, leirejä, tapahtumia ja konferensseja, mutta myös sitä, että kirkot huomioisivat lapset ja nuoret kaikessa työnsä suunnittelussa ja toteuttamisessa.

Vuoteen 2021 mahtui myös monia juhlan aiheita. Yksi niistä oli lokakuussa 2021 **Kolumbian** evankelis-luterilaisen kirkon 85-vuotisjuhla ja reformaation muistopäivä. Viikko huipentui juhlamessuun, joka järjestettiin yhdessä eri paikallisseurakuntien kanssa. Seurakunnat eri puolilla Kolumbiaa osallistuivat virtuaalisesti johtaen vuorollaan ylistys- ja rukoushetkiä. Juhlien järjestäminen osittain etäyhteyksien avulla oli osoitus kirkkojen adaptiivisuudesta ja digiloikasta pandemian keskellä. Tämä on vain yksi esimerkki siitä, miten kirkot löytävät yhä uusia tapoja rakentaa yhteyttä ja julistaa ilosanomaa digitaalisten välineiden avulla ja digitaalisissa ympäristöissä.

Toivon teema 2: Puolustamme syrjittyjen ihmisarvoa ja ihmisoikeuksia.

Kumppaneidemme kanssa teemme työtä syrjittyjen ryhmien aseman ja ihmisoikeuksien vahvistamiseksi.

Ulkomaantyyön tavoite 3:	<i>Sukupuolen vuoksi syrjityt naiset ja tytöt tunnistavat uusia mahdollisuuksia ja hyödyntävät niitä.</i>
Ulkomaantyyön tavoite 4:	<i>Vammaiset henkilöt elävät omaehtoisesti esteettömämmässä ympäristössä osana yhteiskuntaa.</i>
Ulkomaantyyön tavoite 5:	<i>Vähemmistöt toteuttavat omaa kulttuuriansa ja elämäntapaansa vuorovaikutuksessa ja osana ympäröivää yhteiskuntaa.</i>
Ulkomaantyyön tavoite 6:	<i>Riistetyt ja hyväksikäytetyt toipuvat ja päättävät omasta elämästään osana yhteiskuntaa.</i>
Ulkomaantyyön tavoite 7:	<i>Syrjäytymisvaarassa olevat lapset ja nuoret oppivat elämäntaitoja ja vastuullisen aikuisuuden perusteita.</i>

Tansaniassa vammaisten tyttöjen ja naisten kohtaama väkivalta on saanut paljon lisähuomiota Lähetysseuran, Tansanian evankelis-luterilaisen kirkon, TCRS:n (Tanganyika Christian Refugee Service), Fidan ja YK:n väestörahoitus UNFPA:n yhteisen vaikuttamistyön ansiosta. Valtakunnallinen jokavuotinen väkivallan vastainen kampanja alkoi marraskuussa 2021 Tansanian pääministerin avaamana, ja kirkon kestävä kehityksen asiantuntija sekä Lähetysseuran lasten oikeuksien asiantuntija olivat mukana tilaisuuden kansallisessa ohjausryhmässä. Lähetysseura ja kirkko koordinoivat kahdessa valtakunnallisessa tapahtumassa uskonjohtajien osallistumista väkivallan vastaisina ääminä. London School of Hygiene and Tropical Medicine ja Muhimbili University of Health and Allied Sciences olivat mukana kumppaneina. (KYT)²

Opettajien täydennyskoulutus- eli PITA-hankkeen ja TCRS:n hankealueiden kouluissa kolmesataa nuorta osallistui kansalliseen innovaatioviikkoon. Osana Tansanian innovaatioviikkoa järjestettiin verkossa puhtaaseen veteen liittyvä koulutus yhdessä eri sidosryhmien kanssa – mukaan lukien Fingon Powerbank, joka rahoitti työtä yhdessä Lähetysseuran kanssa. Mukana oli 13 oppilaitosta, joista kahdeksan kirkon koulua, viisi valtion koulua. Koulutustilaisuudessa puhuivat myös Unescon maaohjaaja ja Suomen suurlähetystön edustajat. (KYT)

Kesäkuussa albinismihankkeen edustajat kävivät yhdessä Victorianjärven itäisen hiippakunnan piispan kanssa pääkaupungissa Dodomassa tapaamassa parlamentin jäseniä. He nostivat vierailullaan esille albinismiin liittyviä asioita maan päättäjien tietoisuuteen. Hankkeessa on annettu ompelukoulutusta nuorille naisille ja siten mahdollistettu heille toimeentulomahdollisuuksia. Morogorossa Naisvoimaa-hankkeessa seksityössä mukana olleita naisia on tuettu kouluttamalla heitä mm. kankaanpainannassa ja heidän yritystoimintaansa on tuettu taloudelliseen kannattavuuteen pienlainoilla. (KIT)

² KYT = kehitysyhteistyö

Kuva: Hanna Londo

Teknologialla naisiin kohdistuvaa väkivaltaa vastaan

Tansanian evankelis-luterilainen kirkko on mukana vähentämässä naisiin ja tyttöihin kohdistuvaa väkivaltaa. Asia oli esillä Lähetysseuran järjestämässä asiantuntijaseminaarissa, ja myös teknologia on otettu avuksi. Kokeiltavana on chatbot-sovellus, joka ohjaa perheväkivallan uhreja avun piiriin. 16 päivää aktivismia -kampanjassa huomio kiinnitetään vammaisten naisten ja tyttöjen kokemaan väkivaltaan. Morogoron hiippakunnassa seminaareihin tuli raiskauksen ja taloudellisen väkivallan uhreja, jotka saivat apua ja yhteystietoja paikan päällä. (KIT)

Boliviassa syrjäytymisvaarassa olevia lapsia ja nuoria tuettiin kummiohjelman, tyttöjen Verena Wells -keskuksen, Cobijan inklusiivisen opetuksen keskuksen ja Tarijan tuki-opetusohjelman kautta. Myös lasten ravitsemusta sekä tietoisuutta ihmisoikeuksista on vahvistettu. Koronapandemian jatkuessa on tuettu syrjäytymisvaarassa olevien lasten ja nuorten opintoja. (KIT)

Israelissa nuorten johtajuuskoulutus vahvistaa heidän identiteettiään ja antaa nuorille työkaluja selvitä elämässä ja toimia vastuullisina yhteisönsä edustajina. (KIT)

Mauritaniassa 330 lasta pääkaupunki Nouakchottin köyhiltä asuinalueilta on päässyt kouluun ja saanut tukea oppimiseen. Lisäksi huoltajien tietoisuutta lasten oikeuksista koulunkäyntiin on lisätty. Yli 600 oppilasta ja heidän huoltajaansa on päässyt terveystieteiden piiriin, ja oppilailla on ollut pääsy koulussa terveystieteisiin. (KIT)

Taiwanissa Armon majatalossa (House of Grace) aloitettu kehittämishanke on tavoittanut päihderiippuvuudesta kärsiviä naisia. Tarkoituksena on naisten rohkaiseminen hakeutumaan päihdekuntoutukseen matalammalla kynnyksellä ja aiheeseen liittyvän stigman hälventäminen. (KIT)

Thaimaassa Armonkodin tukemat äidit pystyivät aloittamaan elämän yksinhuoltajaäitinä ja/tai luomaan yhteyden omaan perheeseensä. Voimaantumisen myötä heillä oli tahtoa ja kykyä huolehtia omasta ja lapsensa hyvinvoinnista. (KIT)

Kambodžassa Church World Servicen (CWS) työ Preah Vihearin läänissä vahvisti naisia ottamaan johtovastuuta yhteisössään sekä aloittamaan pienyritystoimintaa. Naisten aseman vahvistuminen myös kodin ulkopuolella näkyi naisten osallistumisena yhä enemmän yhteisten asioiden hoitoon esimerkiksi kyläneuvoistoissa ja erilaisissa valtuustoissa. (KYT)

International Cooperation Cambodian (ICC) hankkeessa etnisiin vähemmistöryhmiin kuuluvien kyläyhteisöjen toimeentulo kehittyi ja Ratanakirin läänissä 23 kylässä järjestettiin lukutaito-opetusta lasten omalla äidinkielellä. Opettajille järjestettiin lukutaitokoulutusta alkuperäiskielillä ja yläkouluikäisten koulunkäyntiä tuettiin. Hanke tukee myös alkuperäiskielten liikkuvan kirjaston toimintaa ja jarain kielen aakkosten kehittämistä. Koronapandemian aikana opetusta annettiin radion kautta ja yhteyttä oppilaisiin ja kyliin pidettiin Telegram-, chat- ja muiden palvelujen kautta. (KYT)

Kiinassa ymmärrys inklusiivisen opetuksen tärkeydestä osana erityisopetusta on levinnyt edelleen. Kirkon diakoniatyön kautta hiv/aidsin kanssa elävät ihmiset ovat uskaltaneet hakea tukea, ja hiv/aids-tietoisuus on vahvistunut yleisölle suunnattujen tiedotustapahtumien avulla. Vaikuttamistyötä ovat vaikeuttaneet pandemian takia asetetut liikkumisrajoitukset. Toisaalta vapaaehtoisia on koulutettu pandemian takia jopa aiempaa enemmän, ja kirkon diakoninen työote on vahvistunut edelleen. (KIT)

Zimbabwessa koronapandemian tuomista rajoituksista ja pitkään jatkuneista täyssulkujaksoista huolimatta kumppanijärjestö Jairos Jiri Association (JJA) onnistui järjestämään vammaisten henkilöiden koulutuksia ja työpajoja, joiden ensisijaisena tavoitteena oli heidän voimaannuttamisensa: omanarvontunnon palauttaminen, omien oikeuksien tunnistaminen ja aktivoituminen niiden puolesta taistelemiseen. JJA:n työn tuloksena vammaisia henkilöitä oli menestyksellisesti mukana paikallisissa luottamushenkilövaaleissa. Alueiden vammaiskomiteat jatkoivat aktiivista toimintaansa vammaisten asioiden identifiomisessa ja ajamisessa (vaikuttamistyö). Inklusiivisen koulutuksen edistämiseen sisältyi muun muassa opettajien koulutusta, infrastruktuurin parantamista ja vammaisten lasten koulumaksujen maksamista. Samoin jatkettiin vammaisten omaehtoista selviämistä tukevien pienhankkeiden rahoitusta. (KYT)

Etelä-Afrikassa CREATE jakoi oikeaa tietoa yhteisöissä vammaisuudesta, hiv/aidsista, vammaisuudesta ja seksuaalisuudesta sekä ohjasi apua tarvitsevia sopivien palveluiden pariin. CREATE tuki vammaisten vanhempien vertaisryhmien ja vammaisten omien säästöryhmien toimintaa (verkostoitusapu, koulutus, fasilitointi) koronapandemian tuomien liikkumis- ja kokoontumisrajoitusten puitteissa. CREATE levitti tietoa yhteisöpohjaisesta kuntoutuksesta (CBR, Community Based Rehabilitation) avainryhmien edustajille. Koronapandemian aiheuttamien liikkumisrajoitusten vuoksi CREATE teki yhteistyötä muiden järjestöjen kanssa ruoka-avun kanavoimiseksi hädänalaisille vammaisten henkilöiden perheille. (KYT)

Senegalissa vähemmistökielten asema yhteisöissä ja yhteiskunnassa on vahvistunut sereerinkielisten esikoululuokkien ja pulaarinkielisten lukutaitoluokkien myötä. Vaikuttamistyön ansiosta tietoisuus äidinkielen opetuksen tärkeydestä ja arvostus vähemmistökieliä kohtaan on lisääntynyt. Sereerinkielistä esiopetusta järjestettiin 22 esikoululuokassa. Hankkeen myötä lähes seitsemäsataa lasta sai äidinkielen esiopetuksen myötä paremmat edellytykset oppimiseen ranskankieliseen perusopetukseen siirryttäessä. Opetushankkeen kautta valmistuneen Sereer-ranska-sanakirjan tiimoilta järjestettiin kaksi julkista tiedotustilaisuutta sekä tavattiin 11 opetussektorin vastuunkantajaa. (KYT)

Botswanassa BGBVC (Botswana Gender Based Violence Prevention & Support Centre) jatkoi lähisuhdeväkivallasta tai sen uhasta kärsivien ohjausta psykososiaalisen avun, terapia- ja terveyspalveluiden sekä oikeusavun piiriin. Koronapandemian pahentaman lähisuhdeväkivallan ilmeneminen toi haasteita kumppanin toimien riittävyydelle, mutta sosiaalisen median keinojen myötä tietoa avun pariin hakeutumisen mahdollisuuksista saatiin levitettyä uudella tavalla tehokkaasti. BGBVC:n asema lähisuhdeväkivallan lopettamisen puolestapuhujana ja temaattisena asiantuntijana kansallisesti vahvistui. (KYT)

BONELA lisäsi työnsä kautta suuren yleisön tietoisuutta vammaisten henkilöiden tasa-arvoisista oikeuksista yhteiskunnan jäsenenä. Kuuden vammaisen naisen tarina julkaistiin kirjana, jonka julkistamistilaisuus sai paljon mediahuomiota. (KYT)

Etiopiassa varhaisnuorilla on Amaron ja Wonagon alueen yhteisöpohjaisen terveyskasvatushankkeen ansiosta enemmän tietoa seksuaali- ja lisääntymisterveydestä. Koululaiset ja opiskelijat ovat oppineet suunnittelemaan elämänsä, mukaan lukien seksuaali- ja lisääntymisterveyteen liittyviä asioita. Koska heillä on näiden lisäksi tietoa haitallisista perinteisistä tavoista ja sukupuolitaudeista, he osaavat suojautua niiltä. Tietotaito on levinnyt myös koulutuksiin osallistuneiden nuorten lähipiiriin, ja nuorten terveyspalvelujen käyttö on lisääntynyt. (KYT)

Kaffan läänissä Lähetysseuran työ on parantanut merkittävästi etnisten vähemmistöjen elämää Saylemin ja Mengeshin piirikunnissa. Vähemmistöt osallistuvat nyt aktiivisesti elämään omalla paikkakunnallaan ja pystyvät hyötymään sen sosioekonomisista palveluista. Vähemmistöjen eristäminen ja syrjintä ovat vähentyneet valistuskampanjoiden ja yhteisöjen välisen vuorovaikutuksen seurauksena. Kun tukea on annettu paitsi vähemmistöjen edustajille myös enemmistön apua tarvitseville, ryhmien välinen vuorovaikutus on lisääntynyt, ja vähemmistöihin kohdistuvat ennakkoluulot ovat vähentyneet. Tietoa ja resursseja jakamalla on edistetty vähemmistöjen pääsyä korkeatasoiseen koulutukseen. (KYT)

Kolumbiassa miinaonnettomuuksissa vammautuneiden hyvinvointi on parantunut, ja he saavat psykososiaalista tukea, oikeusapua ja vertaistukea. Tietoisuus uusien onnettomuuksien välttämisestä on kasvanut, ja onnettomuuksissa vammautuneet osallistuvat aktiivisesti miinaonnettomuuksien ehkäisyyn tähtäävään koulutukseen. Yhteistyökumppani Asodigpazin käsikirja miinaonnettomuuksissa vammautuneille saatiin valmiiksi ja julkaistiin. Oppaan avulla miinaonnettomuudessa vammautunut oppii mm. tuntemaan tuensaantikanavat ja omat oikeutensa sekä ajamaan niitä. (KYT)

Nepalissa naisten (mukaan lukien dalitit) toimeentulomahdollisuudet ovat parantuneet Lähetysseuran työn ansiosta. Naisille on opetettu esimerkiksi maanviljelystä ilmastonmuutoksen haasteet huomioon ottaen. Tyttöjen pääsy perusopetukseen on parantunut, esimerkiksi muslimityttöjä on tuettu, jotta he pääsevät kouluun Etelä-Nepalissa. Lisäksi Rukumissa on tuettu perusopetusta lasten äidinkielellä. Koronapandemian aikana tuettiin

epäopetukseen pääsyä, mikä on vähentänyt lasten tippumista pois kouluopetuksesta. Naisten terveys on parantunut sanitaatio-opetuksella ja vesipisteiden rakentamisella. Lisäksi on tuettu äitiryhmiä. Tähän on kuulunut myös raskaana olevien sekä synnyttäneiden naisten tukeminen ja neuvominen mm. ravintoasioissa. (KYT)

Nepalissa on edistetty myös erityisesti psykososiaalisesti vammaisten ihmisten asemaa. CMC (Centre for Mental Health and Counselling) ja KOSHISH ovat lisänneet ihmisten tietoisuutta erityisesti psykososiaalisesta vammaisuudesta. CMC:n hankkeessa toimivat vertaistukiryhmät ovat auttaneet vammaisia ihmisiä sekä heidän läheisiään. Käytännön apuna on ollut myös esimerkiksi lääkkeiden löytäminen paikallisista apteekeista (aikaisemmin lääkkeitä on haettu mm. Intiasta, mikä on aiheuttanut isoja kuluja useille vammaisille ihmisille). Forward Looking on edistänyt vammaisten ihmisten työllistymistä tukemalla koulutusta ja lisäämällä myös tietoisuutta vammaisuudesta. (KYT)

Venezuelan sekasortoisesta tilanteesta, humanitaarisesta kriisistä, koronapandemiasta ja dengue-epidemiasta huolimatta kumppanikirkko on pystynyt tarjoamaan Casa Hogarin poikakodin asukkaille turvaa, ravintoa, koulutusta ja virkistystoimintaa. Koronarajoitusten aikana on voitu aiempaa enemmän panostaa myös mm. kristilliseen kasvatukseen. San Blasin köyhässä kaupunginosassa sijaitsevan Ystävyiden talo -esikoulun lapsille on tarjottu kristillistä varhaiskasvatusta, valmistautumista koulunkäyntiin sekä välipalat. Esikoulun ollessa suljettuna koronan takia esikoululaisten perheille on jaettu ruokakassit 2–3 viikon välein. Lapset kohti parempaa elämää -hankkeen kautta on voitu lisätä lasten ja nuorten sekä heidän perheidensä ja yhteisöjensä hyvinvointia ja toivoa paremmasta tulevaisuudesta. (KIT)

Syyriassa Lähi-idän kirkkojen neuvoston (MECC) kouluhankkeessa on annettu taloudellista tukea perheille lasten koulunkäyntiin. Tuki on ollut välttämätöntä Syyrian humanitaarisen kriisin jatkuessa. 215 lasta sai taloudellista tukea Aleppossa ja Qamishlyssa. Tämän lisäksi 82 lasta sai tukiopetusta ja psykososiaalista tukea. (KIT)

Toivon teema 3: Muutamme maailmaa oikeudenmukaisemmaksi.

Kumppaneidemme kanssa kamppailemme taloudellisen ja sosiaalisen oikeudenmukaisuuden puolesta.

- Ulkomaantyön tavoite 8:** *Poliittiset päättäjät ja talousvaikuttajat tiedostavat ihmisoikeuksien esteitä ja toimivat niiden poistamiseksi.*
- Ulkomaantyön tavoite 9:** *Kansalaisyhteiskunnan johtajat puolustavat aktiivisesti syrjittyjen oikeuksia.*
- Ulkomaantyön tavoite 10:** *Kumppanikirkot ja -järjestöt toimivat ammattitaitoisesti ja hyvän hallintotavan mukaisesti.*

Koronapandemian takia lähes jokaisesta kumppanikirkon ja seurakunnan johtajasta on tullut myös muutos- ja kriisi johtaja. Kirkkojen vastuunkantajat ovat joutuneet löytämään uusia tapoja rohkaista ja herättää toivoa vaikeassa tilanteessa. Koronapandemian aikana

hankitut kokemukset ja taidot johtaa seurakuntia ja kirkkoja ovat arvokkaita valmiuksia myös epävarman tulevaisuuden edessä. Ilmastonmuutoksen ja digitalisaation edetessä sekä konfliktien lisääntyessä kirkkojen johtajat tulevat haastetuksi yhä uudelleen. Lähetysseuran työntekijöillä on ollut myös arvokas rooli kulkea kirkkojen johtajien rinnalla ja tukea heitä vaikeissa tilanteissa. Usein arvokkainta on ollut vain kuulla kumppaneiden hätä ja olla läsnä, kun sitä on tarvittu. Kirkkojen johtaminen on vaativaa ja monin tavoin yksinäistä työtä, jossa kaikki Lähetysseuran työntekijöiden antama tuki on kallisarvoista. (KIT)

Kirkkojen johtamis- ja hallintokulttuureissa on suuria eroja. Nuorten ja naisten asema on usein heikko, eikä tilanne ole koronapandemian aikana parantunut – pikemminkin päinvastoin. Poikkeuksellisenä esimerkkinä on **Kambodžan** pieni luterilainen kirkko, joka on lähes täysin nuorten kirkko. Kirkkoa johtaa kaksi nuorta naista ja seurakuntaelämää leimaa vahva vapaaehtoisuus sekä monipuoliset toiminnan mahdollisuudet. Nuoret ovat palvelemissa jumalanpalveluksissa ja pitävät rukous- ja raamattupiirejä. Nuorten ja naisten vahvistaminen päätöksentekoprosesseissa ja johtoasemissa on ollut yksi työn merkittävä painopiste ja kehittämiskohde, jonka parissa jatketaan tulevana vuonna yhä vahvemmin. Koulutuksen ja tuen myötä kirkon työntekijöiden ymmärrys hallinnosta on vahvistunut, ja heillä on vahva motivaatio kehittää sitä. Kirkon projektikoordinaattorin työn tuloksena kirkon hankehallinto on kehittynyt, ja koordinaattorin näky työn strategisesta kehittämisestä on vahvistunut. (KIT)

First Step Cambodia -järjestö (FSC) on osallistunut kansallisen tason verkostoihin, jotka kohdentuvat lastensuojelun kysymyksiin ja lasten hyväksikäytön vastaisiin kysymyksiin. FSC on toiminut mm. läheisessä yhteistyössä kansallisen sosiaalihuollon instituutin sekä kansallisen ihmiskaupan vastaisen komitean kanssa edistäessään lasten oikeuksia ja antaessaan asiantuntija-apua. (KYT)

Kolumbiassa Rauhan talo -hankkeessa Medellínissä on tehty yhteistyötä paikallis- ja aluehallinnon kanssa. Tämä on auttanut ihmisoikeuksien toteutumista ja tarjonnut uusia käytäntöjä nykyisten väkivaltaisten ja suvaitsemattomien toimintojen tilalle. Toiminta on lisännyt tietoisuutta ja luonut vuoropuhelua rauhan ja sovinnon teemojen ympärillä sekä ihmisoikeuksien puolesta. Rauhan talo on pyrkinyt profiloitumaan merkityksellisenä toimijana kaupungin kansalaisjärjestökentällä, minkä seurauksena se on kutsuttu yhteistyöhön useiden tahojen kanssa. Esim. uskontojenvälistä dialogia on järjestetty uskon ja kulttuurin keskuksessa. (RASO)³

Kolumbian evankelis-luterilainen kirkko ja Luterilainen maailmanliitto ovat laatineet vaikuttamistyön suunnitelman ja ottaneet siinä huomioon erityisesti rauhanprosessin tukihankkeessa järjestetyn konfliktianalyysin tulokset. Hankkeen tuella toteutettiin ekuumeeninen vaikuttamisvierailu Dabeiban ja Frontinon kuntiin, joissa alkuperäiskansat, afrokolumbialainen ja maaseutuväestö elää aseellisen konfliktin keskellä. Mukana luterilaisen kirkon lisäksi oli myös katolinen kirkko, presbyteerinen kirkko sekä kansainvälisiä järjestöjä. Matka ja sen jälkeiset vaikuttamistapaamiset tekivät alueiden konfliktit näkyväksi. Alueen ja kirkon sekä Lähetysseuran edustajien delegaatio vieraili kuudessa suurlähetystössä, mm. Suomen suurlähetystössä, YK-järjestöissä ja maan virallisissa instituutioissa. (RASO)

³ RASO = Rauhan ja sovinnon työ

Luterilaisen maailmanliiton Kolumbiassa toteuttamassa miinauhrien tukihankkeessa on vahvistettu etujärjestö ASODIGPAZin toimintaa. Järjestö toimii aktiivisesti eri foorumeilla, kuten paikallis-, alue- ja kansallisen tason toimikunnissa ja kokouksissa. (KYT)

Kolumbian kirkon järjestämässä johtajuuskoulutuksessa osallistujat vahvistivat teologista osaamistaan ja johtamistaitojaan, saivat eväitä hengelliseen elämään ja omaksuivat uusia opetusmenetelmiä. Lähetyseuran tuella toteutettuun ProFile-ohjelmaan osallistunut ja sittemmin ohjelman koordinaattoriksi nimitetty Lina Velasquez iloitsee siitä, että koulutus haastoi oppimaan lisää luterilaisuudesta ja pohtimaan omaa identiteettiä kristittyinä. (KIT)

Syyriassa paikalliset rauhantoimijat ovat luoneet hyviä yhteyksiä valtion instituutioihin ja kansainvälisiin järjestöihin ja käyvät vuoropuhelua sosiaali- ja työministeriön, maatalousministeriön sekä YK-järjestöjen kanssa, joko uusien lakien valmistelusta tai toteuttavat yhteisiä hankkeita. Yksi tärkeimmistä vaikuttamistuloksista kansainvälisellä tasolla oli viiden naisfasilitaattorin keskeinen rooli Syyrian ja alueen tulevaisuutta käsittelevälle Brysselin konferenssin kansalaisyhteiskunnan kuulemisprosessille. Fasilitaattorit onnistuivat luomaan vuoropuhelua ryhmien välillä ja vaikuttamaan konferenssin keskusteluihin ja johtopäätöksiin. Tämän lisäksi tulokset näkyvät myös kuulemisprosessin laajentumisessa käsittämään huomattavasti enemmän paikallisen kansalaisyhteiskunnan toimijoita. Mukana oli 500 osallistujaa eri puolilta maata, joista 200 osallistui ensimmäistä kertaa. Tämä osoitti, kuinka Syria Initiative -hankkeen edunsaajat ottivat tärkeän roolin kansainvälisessä prosessissa. (RASO)

Zimbabwen kirkkojen neuvosto (ZCC) jatkoi aktiivista työtään vaikuttaakseen poliittisiin päättäjiin ja talousvaikuttajiin, jotta he puuttuisivat tehokkaammin maan vaikeaan tilanteeseen. ZCC on tehnyt tätä työtä yhdessä muiden kristillisten kirkkojohtajien kanssa mm. ottamalla kantaa julkisesti maan tilanteeseen ja puhuttelemalla kannanotoissaan suoraan vastuunkantajia. (RASO)

Kotimaassa aloitettiin vuoden aikana rauhantöiden vaikuttavuus -teeman kehittäminen rauhantöiden tiimissä ja siihen liittyvä vaikuttamistyö. Osana rauhantöiden kehittämishanketta ja rauhantöiden kriittinen ystävä -arviointia järjestettiin kaksi työpajaa rauhantöiden vaikuttavuudesta, joista toiseen osallistui myös ulkoministeriön edustajia rauhanvälityskeskuksesta ja kehityspoliittiselta osastolta. Lisäksi Lähetyseuran edustaja puhui rauhantöiden vaikuttavuudesta kansallisessa rauhanvälityksen koordinaatioryhmän kokouksessa. Myös paikallisen toimintaympäristön paremmin huomioiviin toimintatapoihin liittyvää vaikuttamistyötä jatkettiin ja Lähetyseuran asiantuntija oli puhumassa aiheesta Fingon LaVa-työryhmän tilaisuudessa, mihin osallistui myös UM:n edustaja. (RASO)

Boliviassa hankeyhteisöjä on koulutettu vaikuttamistyön tekemiseen paikallisviranomaisien ja -hallinnon suuntaan yhteisöjen ruokaturvan ja vedensaannin turvaamiseksi sekä naisiin kohdistuvan väkivallan vähentämiseksi. Vaikuttamistyötä ja yhteyksiä paikallisviranomaisiin ja -hallintoon on ollut suoraankin esimerkiksi vesijärjestelmien rakentamisessa. (KYT)

Laosissa World Renew ja LML Laos tekivät tiivistä yhteistyötä viranomaisien kanssa varsinkin paikallisella tasolla. Tämän yhteistyön ja hankeseurantamatkojen kautta viranomaisien tietoisuus alueen ihmisten oikeuksista ja niiden mahdollisesta huonosta toteutumisesta kasvoi. Koronapandemia kuitenkin rajoitti kaikkea liikkumista ja tapahtumien järjestämistä vuoden 2021 aikana, joten tulokset ovat jääneet sen osalta vaatimattomiksi. (KYT)

Kuva: Mimosa Hedberg

Muutoksia syrjiviin lakeihin

Nepalissa KOSHISH-järjestö on vaikuttanut kansanedustajiin ja lainsäätäjiin saadakseen muutoksia lakiin koskien erityisesti psykososiaalisesti vammaisia. Päättäjien tietoisuus on kasvanut ja he ovat suhtautuneet muutoksiin positiivisesti. Lakimuutokset kuitenkin tapahtuvat hitaasti ja koronapandemia on hidastanut tätä prosessia entisestään. CMC (Centre for Mental Health and Counselling) on tehnyt vaikuttamistyötä, jotta kouluihin saataisiin mielenterveyttä tukevia palveluita, kuten kuraattoreita ja oppilaanohjausta. Tämä on noussut entistä tärkeämmäksi korona-aikana ja sen jälkeen. (KYT)

Venezuelan kriisin keskellä evankelis-luterilainen kirkko on kehittänyt uusia työkaluja ihmisten tavoittamiseksi ja kouluttamiseksi. Kirkon vastuunkantajat ovat osallistuneet koulutuksiin hallinnollisen työn, johtamistaitojen ja hyvän hallinnon kehittämiseksi ja kirkon kapasiteetin vahvistamiseksi. Digitaaliset toteutustavat ovat edesauttaneet toimintojen jatkumista kriisin keskellä ja mahdollistaneet aktiivisen osallistumisen. Seurakuntalaiset, teologian opiskelijat ja kirkon vastuuhenkilöt ovat etäosallistumisen kautta ottaneet osaa kirkon järjestämään raamattuopetukseen ja koulutuksiin ja kehittäneet osaamistaan. Voimaantuneet naiset hankkeessa työntekijät ovat pystyneet jatkamaan toimintoja ja tukemaan ja kouluttamaan naisia lähitapaamisten lisäksi virtuaalitapaamisten kautta. (KIT)

Lähetysseura suunnitteli uudelleen yhteistyötään **Luterilaisen maailmanliiton** kanssa. Yhtenä merkittävänä kärsinä tulevia vuosia ajatellen on yhteistyö LML:n johtamisohjelman parissa. Tällä ohjelmalla tavoitetaan luterilaisten kirkkojen johtajia ympäri maailman. LML:n verkostojen avulla Lähetysseura on oppinut paljon kirkkojen ja niiden johtamisen haasteista ja mahdollisuuksista. Opitun avulla Lähetysseura voi tehdä yhä vaikuttavampaa työtä kirkkojen johtajien kanssa. (KIT)

Toivon teema 4: Rakennamme rauhan ja sovinnon edellytyksiä.

Kumppaneidemme kanssa edistämme rauhaa ja sovintoa paikallisissa yhteisöissä ja yhteiskunnissa.

Ulkomaantyyön tavoite 11: *Konfliktin osapuolet vahvistavat keskinäistä luottamusta ja työskentelevät yhteisten ratkaisujen löytämiseksi.*

Ulkomaantyyön tavoite 12: *Rauhanrakentajat osallistavat konfliktin ratkaisun kannalta olennaisia ryhmiä, erityisesti naisia, rauhantyyöhön.*

Kolumbian evankelis-luterilaisen kirkon rauhankasvatuksen puitteissa on järjestetty koulutuksia ja seminaareja rauhan rakentamiseksi. Medellínin Rauhan talon toiminnan kautta erityisesti nuoret ja naiset sekä heidän yhteisönsä saivat psykososiaalista tukea, oppivat konfliktien ratkaisutapoja ja löysivät uusia mahdollisuuksia elämässään ja pystyivät parantamaan elämänlaatuaan sekä kehittämään yhteisöjään. Rauhankasvatus, konfliktinratkaisutaitojen opettaminen ja psykososiaalinen tuki nuorille sekä ihmisoikeuksiin liittyvät kurssit ja työpajat ovat luoneet edellytyksiä paremmalle elämälle, konflikteista selviämiseen ja kansalaisvaikuttamiseen. (KIT)

Lisäksi Kolumbian kirkon uusien ja käynnissä olevien hankkeiden psykososiaalisen tuen osio vahvistui paikallisen rauhan ja sovinnon asiantuntijan tuella. Kirkon psykososiaalisen tuen komitea, pastorit ja seurakuntien sielunhoitajat tuntevat paremmin ihmisoikeuksien raamatullisen pohjan, *do no harm* -periaatteen, rauhan ja sovinnon teologian ja psykososiaalisen rauhanrakennuksen perustan paikallisen rauhan ja sovinnon asiantuntijan vetämien kuukausittaisen työpajojen tuloksena. Rauhanprosessi vahvistui paikallisen rauhan ja sovinnon asiantuntijan tuen kautta erityisesti erityisöikeusistumen ja totuuskomission kohtaamisen järjestämisessä mm. kadonneiden etsinnän edistämiseksi Antioquian ja Huilan alueella. (KIT)

Kolumbian kirkon Väkivallasta sovintoon -hankkeen ansiosta Farcin ex-sissien sijoitusalueen asukkaat ovat tietoisia oikeuksistaan ja vahvistuneet juridisen ja yhteisöpohjaisen psykososiaalisen tuen kautta. Kirkko jatkoi ruohonjuuritason rauhanrakennuksen edistämistä sekä verkostoitumistaan ja aktiivista vaikuttamistyötä hankealueen ongelmien näkyvyyden lisäämiseksi ja kansainvälisen tietoisuuden lisäämiseksi Kolumbian ihmis- ja humanitaarisesta tilanteesta sekä oikeudenmukaisen rauhan ja rauhanrakennuksen haasteista maassa. LML:n maaohjelma tuki rauhanrakennusta ja erityisesti alku-peräiskansojen naisten järjestäytymistä, koulutti promoottoreita, voimaannutti nuoria ja lisäsi tietoisuutta ihmisoikeuksista ja vahvisti osaamista niiden ajamisesta. Araucassa annettiin yhteisöpohjaista psykososiaalista tukea ja oikeusapua. (KYT)

Venezuelan humanitaarisessa kriisissä naiset ovat erityisen haavoittuvassa asemassa ja he muodostavat suurimman osan köyhimmästä väestöryhmästä. Psykososiaalista ryhmä- ja yksilötukea on annettu haavoittuvassa ja vaikeassa asemassa eläville naisille ja tytöille, jotka ovat saaneet tukea ja työkaluja vastata arkielämän haasteisiin. (KIT)

Myanmarin sotilasvallankaappauksen jälkeen virallinen rauhanprosessi on keskeytynyt. Hankkeen tuki on kohdistunut konfliktin osapuolten (poliittiset puolueet, etniset aseelliset ryhmät, kansalaisyhteiskunta) tukemiseen keskinäisen koordinaation ja yhteisen tilannekuvan saavuttamiseksi. Työllä on vahvistettu erityisesti etnisten osapuolten valmiuksia neuvotella koordinoitusti ja yhtenäisesti. Hanke on luonut epävirallisia yhteyksiä kansallisten ja kansainvälisten toimijoiden välillä pyrkien avaamaan uudestaan neuvotteluyhteyksiä ja saamaan eri osapuolia avoimemmaksi dialogille. Tärkeässä asemassa on lisäksi ollut humanitaaristen tarpeiden huomioiminen sekä koordinaatio.

Myanmarissa tuettiin syrjittyjen ryhmien osallistamista niitä koskevaan päätöksentekoon siten, että ne ovat mukana neuvotteluissa. Etnisten vähemmistöjen ja Myanmarin asevoimien välisten neuvottelujen kannalta keskeisiä edistysaskeleita ei vuonna 2021 onnistuttu ottamaan vallankaappauksen vuoksi. Etnisen puolen neuvotteluvalmiudet ovat kuitenkin vahvistuneet kumppanin välillisesti tukemien dialogiprosessien ansiosta. Tarkastelujakson aikana kumppanijärjestö järjesti sisäisen koulutuksen sukupuolten väliseen tasa-arvoon liittyvistä käsitteistä ja sen merkityksestä erityisesti rauhantyössä. (RASO)

Rauhantyössä painottui humanitaarinen apu

Myanmarissa sotilasvallankaappaus aiheutti humanitaarisen katastrofin ja vaikeutti Lähetysseuran tukemaa rauhantyötä. Kumppanille ohjattiin katastrofitukea, jolla muun muassa toimitettiin maan sisäisille pakolaisille tilapäiseen asumiseen tarvittavaa suojaa, ruokaa, hygieniatarvikkeita, vaatteita, lääkkeitä sekä satelliittipuhelimia tiedonvälitystä varten.

Kuva: KnHRG

Syyriassa luotiin ja pidettiin yllä syyrialaisien välisiä vuoropuhelutapaamisia, joissa eri maantieteellisistä ja ideologisista taustoista tulevat osallistujat ylittivät konfliktin jakolinjat ja tunnistivat yhteisiä tavoitteita. Rauhantoimijoiden rooli vuoropuhelun luomisessa ja laajentamisessa vahvistui. Vuonna 2021 vuoropuheluissa keskityttiin mm. perustuslakikysymyksiin ja uuden yhteiskuntasopimuksen tarpeeseen. Kansalais- ja poliittisten toimijoiden laajempi ymmärrys perustuslakia säätävästä komiteatyöskentelystä vahvistui tapaamisten ja työpajojen kautta sekä mahdollisti myös palautteen ja suositusten antamisen prosessiin.

Naisia tuotiin yhteen erilaisista poliittisista, maantieteellisistä ja ideologisista taustoista keskustelemaan yhteisistä huolista ja tavoitteista. Ideologiaeroista huolimatta naiset olivat huolissaan perheväkivallan lisääntymisestä, naisten vähäisestä edustuksesta päätöksenteossa sekä naisten toimeentulosta erityisesti naisten johtamien kotitalouksien määrän kasvaessa. Toinen Syyria-hankkeen keskeinen tulos oli osallistavan lähestymistavan vahvistaminen rauhantoimijoiden työssä. Sen kautta enemmän ruohonjuuritason toimijoita eri puolilta Syyriaa pääsi mukaan vuoropuheluprosesseihin ja tekemisiin poliittisten päätöksentekijöiden kanssa sekä tuomaan esiin kysymyksiään ja suosituksiaan. (RASO)

Zimbabwen kirkkojen neuvosto ZCC jatkoi työtä kansallisen vuoropuhelun edistämiseksi mm. lukuisten keskustelutilaisuuksien ja dialogitapahtumien kautta. Tilaisuuksia järjestettiin niin paikallisella kuin kansallisellakin tasolla, ja niihin on osallistunut eri poliittisten puolueiden ja yhteiskuntasektoreiden edustajia. ZCC on pyrkinyt tukemaan niin epävirallisten kuin virallisten tapaamisten avulla hallituksen ja opposition välisen keskusteluyhteyden löytämisen mahdollisuutta.

ZCC osallisti kansallisen dialogiprosessin edistämisen kannalta olennaisia ryhmiä mukaan työhön. Merkittävimpänä esimerkkinä tästä voi pitää kansalais- ja yhteiskuntatoimijoiden sekä kirkollisten toimijoiden yhteistyöfoorumia, joka tuo useat ei-poliittiset toimijat yhteen kansallisen dialogiprosessin edistämiseksi. Tämä yhteistyöfoorumi, National Convergence Platform, oli seurausta ZCC:n ja muiden kirkkojohtajien aiempaa julkilausumaa seuranneesta keskustelusta, kuin myös ZCC:n pyrkimyksestä tuoda hajanaiset kansallista dialogia koskevat kansalaisyhteiskunta-aloitteet yhteen. Toinen keskeinen foorumi, joka toimii ZCC:n siipien suojassa, on The Zimbabwe Heads of Christian Denominations (ZHOCD). ZHOCD toimi aktiivisesti kansallisella, ylimmällä tasolla, kansallisen konsensuksen puolesta kommunikoiden myös suoraan presidentti Mnangagwan kanssa. (RASO)

Nepalissa erityisesti naiset ovat osallistuneet Sanjalin rauhanhankkeeseen, mikä on lisännyt esimerkiksi eri uskontoihin kuuluvien perheiden harmonista rinnakkaiseloja. Koronapandemian aikana järjestö on myös poistanut stigmoja liittyen esimerkiksi eri ihmisryhmiin tai uskontoihin ja parantanut näin elämää yhteisöissä. (KYT)

Etiopian konflikti kiihtyi vuonna 2021, minkä takia myös #reconciliation-hankkeen toimeenpano viivästyi. Kuitenkin hankkeen puitteissa loppuvuodesta rekrytoitiin etiopialainen mielenterveyden ja psykososiaalisen tuen (MHPSS) asiantuntijatiimi tukemaan paikallisia rauhanrakentajia (Destiny Ethiopia ja MIND-konsortio, jotka valmistelevat Ethiopian kansallista dialogia) psykososiaalisen tuen integroimisessa kansalliseen dialogiin. Lähetysseura fasilitoi MHPSS-tiimin ja Destiny Ethiopian ensimmäisen tapaamisen joulukuussa, jossa myös aloitettiin yhteisen analyysin tekeminen. (RASO)

Rauhankasvatuksen teemat nousivat tärkeään asemaan Lähetyseuran lasten ja nuorten parissa tehtävässä työssä levottomuuksien ja epävarmuuden lisääntyessä. Rauhankasvatuksen tavoite on kasvattaa uutta sukupolvea rauhan ajatukseen ja tekoihin. Jerusalemissa rauhankasvatus yhdistyy nuorten johtajuuden tukemiseen. **Palestiinalaisalueen** kummikouluissa rauhankasvatus liittyy vahvasti koulujen ulkopuoliseen elämään. Dar-al-Kaliman koulun rehtori korosti rauhankasvatuksen varhaista aloitusta ja konkreettisia tavoitteita. Heidän koulunsa oppilaat vierailivat Betlehemin pormestarin luona puhumassa yhteisön kehittämisestä. Beit Sahourin johtajuuskoulutuksessa nuoret organisoivat pääsiäistapahtuman koko koululle. (KIT)

Lähetyseuran rauhantyössä huomioitiin uskonnollisten toimijoiden ja yhteistyön rooli rauhanrakentamisessa ja konfliktien ehkäisemisessä. **Etiopiassa** Dessien synodissa järjestettiin useita kursseja eri kohderyhmille uskontojen välisestä rauhankasvatuksesta, mikä loi pohjaa yhteisölle moniuskontoisessa ympäristössä, ennen kuin Pohjois-Etiopian konflikti keskeytti työn loka-marraskuussa. **Israelissa** Interfaith Encounter Association järjesti Felm -keskuksessa uskontojen välisiä vuoropuheluryhmiä. Rossing Center on kouluttanut opettajia fasilitoimaan keskustelua rasismien ympärillä israelilaisissa kouluissa, mikä myös tukee konfliktin toisen osapuolen ymmärtämistä. Koronapandemiasta huolimatta Al Amana -keskus **Omanissa** on jatkanut toimintaansa järjestämällä sitä etänä ja välillä keskuksessakin. Ryhmien osallistujien ennakokuulot toisista uskonnoista ovat vähentyneet toiminnan kautta, mikä on antanut heille mahdollisuuden keskustella yhdessä yli uskonnollisten rajojen. **Pakistanissa** nuorille järjestettiin kaksi uskontojen välistä seminaaria, joita fasilitoi opettajia neljästä eri uskonnosta. (KIT)

Lähetyseuran rauhan ja sovinnon teematiimi osallistui koulutukseen vuoropuhelun fasilitoinnin perusteista sekä dialogiprosessien suunnittelusta. Koulutuksessa käsiteltiin dialogin ja dialogiprosessien rakennetta sekä fasilitoinnin metodeja. (RASO)

4 Työ kotimaassa

4.1 Keskeiset tavoitteet

Kotimaisen toiminnan keskeisiä tavoitteita on mahdollistaa kokonaisvaltainen lähetystyö ulkomailla sekä vahvistaa Lähetysseuraan kohdistuvaa luottamusta. Tavoittelemme seurakunnilta, yhteisöiltä ja yksityisiltä henkilöiltä saatujen kannatustulojen kasvua sekä työn tukijoiden määrän lisääntymistä.

Lähetysseuran kotimainen työ tukee seurakuntia niiden lähetystehtävän kehittämisessä ja toteuttamisessa. Työllä vahvistetaan seurakuntien ja työmme tukijoiden sitoutumista ja luottamusta Lähetysseuran työhön.

4.2 Seurakuntayhteydet ja varainhankinta

Korona-ajan jatkuessa yhteydenpito seurakuntiin tapahtui edelleen painotetusti verkon varassa. Uuden strategian valmisteluun liittyvä Lähetysseuran johdon seurakuntakiertue suurilla paikkakunnilla pystyttiin kuitenkin toteuttamaan miltei suunnitelmien mukaan. Toukokuussa toteutettiin Taloustutkimuksen kanssa kysely seurakuntiin Lähetysseuran roolista, tehtävästä, luottamuksesta, toiveista ja tarpeista. Kysely ja kohtaamiset tuottivat paljon arvokasta tietoa uutta strategiaa varten.

Verkkoon siirtynyt tai peruttu seurakuntien toiminta tarkoitti luonnollisesti sitä, että Lähetysseuralle seurakunnista tullut vapaaehtoinen kannatus pieneni. Kevätkausi oli monissa seurakunnissa hiljaiseloa tapahtumien osalta ja syksyäkkin värittä epävarmuus peruutuksista. Monet seurakuntien kirpputorit kyllä toimivat ja toivat mukavasti varoja lähetystyöhön. Viralliset kolehdit jäivät suureksi osaksi verkkojumalanpalvelusten varaan ja niiden tuotto jäi vähäiseksi. Kirkkohallitus ei maksanut 2021 vuodelta kolehtikompensoitua, kuten se oli edellisenä vuonna tehnyt. Seurakuntien talousarviotuet jäivät nekin jälkeen edellisestä vuodesta. Toisen koronavuoden aikana suomalaisten katse kohdistui ennen muuta omaan maahan ja sen apua tarvitseviin ihmisiin.

Vaikka talousarviotuen määrä laski, palvelusopimuksia Lähetysseuralla oli edelleen seurakuntien kanssa 93 % (ruotsinkielisissä seurakunnissa 94 %) eli täsmälleen sama osuus kuin edellisenä vuonna.

Yksityisten lahjoittajien puolella iloittiin vahvasta kasvusta kuukausilahjoitussopimusten kohdalla. Myös testamenttitulot olivat jälleen huomattavasti budjetoitua paremmat.

Palvelutoiminnasta väheni edellisen vuoden lopussa neljä henkilöä ja tämä vaikutti luonnollisesti palvelumahdollisuuksiin. Korona toki vähensi samalla palvelun tarvetta, mutta henkilöstövähennykset pakottivat samalla pohtimaan palvelutarjonnan laajuutta.

Kauneimpien Joululaulujen toinen koronavuosi

Valmistelut Kauneimpien Joululaulujen varalle olivat toiveikkaita, koska keväällä 2021 oli mahdotonta arvata, että olisimme jälleen joulun aikaan ankarien rajoitusten kynnyksellä. Materiaalit valmistettiin normaalisti ja syksyllä suomen- ja ruotsinkieliset webinaarit innostivat seurakuntaa ja tukivat niitä erityisesti varainhankinnan kysymyksissä. Verkossa järjestettiin myös juontajakoulutus tilaisuuksien vetäjille. Hyvät ideat myös edelliseltä vuodelta otettiin käyttöön, kun tapahtumia jouduttiin toteuttamaan pienemmällä osallistujamäärällä, koronapassin avulla tai ulkotiloissa. Onneksi tiukemmat kokoontumisrajoitukset tulivat voimaan tilanteessa, jossa suuri osa Kauneimpien Joululaulujen tapahtumia oli seurakunnissa jo toteutettu. Osallistujamäärät olivat kuitenkin normaalia alhaisempia, kolehteja kerättiin paljon ovilla ja tuotto jäi varsin alhaiseksi.

Lähetysseura tuotti aiemman vuoden tapaan Koko Suomen Kauneimmat Joululaulut eli nauhoitetun tilaisuuden tällä kertaa Viikin kirkosta. Sille kertyi 38 880 katselukertaa verkossa. Mediassa Kauneimmat Joululaulut herättivät paljon kiinnostusta liittyen koronarajoituksiin ja erilaisiin toteutustapoihin eri puolilla Suomea. Lähetysseurassa ryhdyttiin valmistelemaan jo tapahtuman 50-vuotisjuhlavuotta 2022 toivoen, että eläisimme silloin rajoituksista vapaata joulun aikaa.

Kuva: Hannes Honkanen

Koko Suomen Kauneimmat Joululaulut -striimissä Antti Vuoren orkesterin solistina esiintyi soul-laulaja Jefa Lambert.

Verkon välityksellä ja ajoittain kasvotusten

Toinen koronavuosi oli vaihtelevien rajoitusten säätelmä – ja siihen mahtui myös lähitoiminnan hetkiä. Yhteydet seurakuntiin ja työntekijöihin toimivat pääsääntöisesti edelleen verkon, puhelimen ja sähköpostin välityksellä. Tilanne oli jo tuttu edelliseltä vuodelta ja jotkut toiminnot, kuten Lähetyksen aamukahvit jatkuivat ja keräsivät osallistujia erityisesti silloin, kun mukana oli ulkomaantyöntekijöitä. Niitä toteutettiin 25 kertaa ja ne saavat jatkoa myös kuluvana vuonna. Myös ruotsinkielisille seurakunnille järjestettiin tapaamisia verkon välityksellä keräyksistä ja materiaaleista ja näitä aiotaan jatkaa muutaman keran vuodessa. Mikkelissä pystytettiin järjestämään koulutuspäivä lähetyksen kirpputorien työntekijöille ja vapaaehtoisille lähitapaamisena.

Lähetysseuran ajankohtaispäivät toteutettiin pitkän tauon jälkeen, ja ne oli suunniteltu lähitapaamisiksi kolmella paikkakunnalla. Nämä jouduttiin kuitenkin siirtämään verkoon koronan takia. Kokeilua päätettiin jatkaa ja vuoden 2022 ajankohtaispäivät saatiin mukaan Kirkon koulutuskalenteriin.

Keväällä toiminta seurakunnissa oli vähäistä, mutta myös innovatiivisuutta oli havaittavissa vaikkapa seurakunnan lähetykskahviloiden pääsiäisen ajan leivoskassien muodossa. Syksyllä tapahtumat jossain määrin toteutuivat aina joulun tienoille saakka, mutta pelko peruutuksista ja muutoksista tuntui jarruttavan motivaatiota järjestää tapahtumia. Turun ja Kuopion Porkkanamarkkinat toteutuivat. Ruotsinkielisissä seurakunnissa Motion & Mission (Liiku ja lahjoita) -toiminta oli suosittua, koska se sopi hyvin korona-aikaan.

Lähetystyöntekijöiden tiimin toimintamallia ja henkilökuntaa muutettiin vuoden alussa niin, että tiimissä on neljä lähetystyön asiantuntijaa ja yhteyspäällikkö. Seurakunnille rakennettiin teemapaketteja seurakuntavierailujen sisällöiksi. Kutsuja vierailuille ja tapahtumiin tulikin paljon – mutta paljon tapahtumia myös peruttiin tai siirrettiin tulevaisuuteen. Virtuaalitapahtumia toteutui paljon. Seurakuntavierailuja kirjattiin n. 200.

Vuoden 2021 aikana raportoitiin seurakuntiin neljästi. Alkuvuodesta aluejohtajan kirje sisälsi yhteenvedon edellisestä vuodesta ja katsauksen alkavaan vuoteen maittain. Touko-kesäkuun aikana lähetettiin 130 hankeraporttia ja syksyllä syystervehdys sisältäen mm. henkilötarinan työalueelta. Joulutervehdys jaettiin seurakuntiin ja yksityisille tukijoille sähköpostitse. Tukijoille välitettiin myös ulkomaantyöntekijöiden uutiskirjeitä noin 140 kpl.

Lähetyskasvatus ja vapaaehtoistoiminta

Kasvatuksen puolella toimittiin aktiivisesti yhteistyössä toisten toimijoiden ja erityisesti Lasten ja nuorten keskuksen kanssa. Syksyllä järjestettiin brunssseja tällä kokoonpanolla hiippakuntien kanssa työntekijöille esim. teemalla Yhdessä maailmassa – oikeudenmukaisuus, lähetystyö ja evankeliumi. Verkkoon siirtyneillä Kirkon kasvatuksen päivillä toteutettiin Toivoa ilmassa -kanavatyöskentely.

Seurakunnille tarjottiin webinaari palvelemaan rippikoulutyötä. Sen sisältöä tehtiin yhteistyössä Kajaanin seurakunnan kanssa esitellen nuorisotyön Missio-ryhmän toimintaa. Webinaariin osallistui noin sata seurakuntien työntekijää. Lokakuussa oli mahdollista

toteuttaa Seinäjoen seurakunnan yhteinen rippikoulutyöntekijöiden koulutuspäivä. Lappeenrannassa toteutettiin Lähetyskasvatuksen konsultaatio.

Lähetyskasvatusta tehtiin luonnollisesti myös Lähetysseuran omilla rippikoululeireillä, jotka pystyttiin toteuttamaan kutakuinkin normaalisti. Leirit järjestettiin neljässä pienemmässä ryhmässä. Pandemiatilanteen takia konfirmaatiotilaisuuksien vierasmäärää jouduttiin rajaamaan, mutta konfirmaatiot striimattiin muille juhlaan virtuaalisesti osallistuville. Riihisleiri ja nuorten syysleiri pystyttiin myös järjestämään lähitapahtumana, vaikka koronaturvallisen leirin järjestäminen vaati erikoisjärjestelyjä. Lähetyskasvatusta toteutettiin myös Päiväkummun missioleirillä sekä hiippakuntien varhaisnuortenleireillä.

Vuoden aikana saatiin valmiiksi kouluille ja seurakuntien kouluyhteistyöhön suunnattu verkkoportaali *globaalikasvatusportaali.fi*. Portaalista löytyy kaikki Lähetysseuran kouluille suunnattu globaalikasvatusmateriaali. Materiaalin markkinointia kouluihin kokeiltiin SubjectAidin kautta ja materiaalipakettia tilattiinkin 85 kouluun yhteensä 300 kappaletta. Yhteistyössä Fingon kanssa pidettiin workshop-työskentelyjä opettajaksi opiskeleville ja osallistuttiin opettajien täydennyskoulutuksen järjestämiseen. Samoin yhteistyössä Opettajien Lähetysliiton kanssa järjestettiin koulutus verkossa liiton jäsenille.

Lähde liikkeelle -koulutuksia järjestettiin kaksi yhteistyössä Seurakuntaopiston kanssa. Kevään kurssi toteutettiin osittain virtuaalisina koulutusviikonloppuina, mutta syksyn kurssi kokoontui normaalina lähiopetuskurssina. Kurssille oli paljon hakijoita, mutta ryhmäkoot pidettiin pieninä kokoontumismahdollisuuden varmistamiseksi koronarajoitusten muuttumisen varalta. Ruotsinkielinen Min Mission -kurssi ei toteutunut.

Felm Volunteer -vuotta leimasi edelleen vapaaehtoisten ulkomaanjaksojen siirtymiset ja peruuntumiset pandemian vuoksi. Tehtäviin valittiin noin 50 vapaaehtoista, mutta lopulta jaksoista toteutui vain 12. Lisäksi kaksi henkilöä teki jakson etänä Suomesta käsin.

Lähde liikkeelle -koulutuksen käyneille alumneille järjestettiin lisäkoulutusta kahdeksan webinaarina toteutetun Alumni-illan muodossa.

Tapahtumat ja musiikkitoiminta – edelleen peruutuksia ja siirtoja

Kirkkopäivät ja Lähetysjuhlat Oulussa #yhdessä2021 siirtyivät vuodelle 2022 koronatilanteen vuoksi. Suunnitellun tapahtuman aikaan toukokuussa järjestettiin virtuaalitorstai, joka oli sisällöltään ja toteutukseltaan kiinnostava, mutta ei koonnut suuria osallistujamääriä. Radio Dein kanssa tehtiin yhteistyössä ohjelmaa Lähetysjuhlien teemoista. Ruotsinkielisten seurakuntien Missionsfest jouduttiin myös perumaan.

Nuorista kootun Cumina-musiikkiryhmän kesäksi suunniteltu kiertue siirrettiin koronan vuoksi koulujen syysloman aikaan lokakuulle. Kiertuepaikkakunnat olivat Helsinki, Vihti, Sastamala, Jämsä, Mikkeli ja Hamina. Kiertue oli onnistunut kokonaisuus ja kiertueella kerättiin lahjoituksia Tasaukselle. Kiertue poiki vielä yhden lisäesiintymisen Turussa Maata Näkyvissä -festivaaleilla.

Lähetysseura julkaisi neljä Hope Around The World- musiikkivideota Kirkon mediasäätiön tuella ja Make Perttilä tuotti Etiopia-musiikkivideon, jonka avulla kerättiin varoja Lähetysseuran työhön.

Kuva: Anni Lassila

Nuorten Cumina-musiikkiprojekti pystyttiin toteuttamaan välivuoden jälkeen.

Oulussa järjestettiin afrikkalaisen musiikin työpaja, jossa samalla tuettiin uuden Amani-kokoonpanon alkua. Amani teki merkittävän lahjoituksen Lähetyseuran työlle Tansaniassa.

Musiikkiryhmistä Exit pystyi järjestämään levynjulkaisukiertueen. Jakaranda, Safarikuoro, Paraabeli ja tanssiryhmä Xaris toimivat myös aktiivisesti.

Päiväkumpu

Päiväkummun vuosi oli edelleen koronasta johtuvien peruuntumisten sävyttämä, mutta tapahtumia toteutui kuitenkin edellisvuotta enemmän. Keväällä valmistui Lähetyseuran toimintaa ja Päiväkummun luontoa esittelevä luontopolku. Kesäkaudella leirielämä oli vilkasta ja suurin osa kesän leireistä toteutui suunnitellusti. Syyskaudellakin saatiin toteutettua monia tapahtumia ja osa keväältä peruuntuneista tapahtumista toteutui syksyllä. Asiakkaat ovat viihtyneet remontoiduissa majoitustiloissa ja tilat ovat osoittautuneet käytännössä hyvin toimiviksi.

Järjestöt, säätiöt ja yritykset

Lähetysseuran yhteistyösuhteessa olevien järjestöjen, säätiöiden ja yritysten palvelu hajautettiin useamman henkilön vastuulle. Näin saimme lisättyä synergiaetuja muiden lahjoittajaryhmien kanssa ja samalla tehostettua palvelua. Järjestöjen ja säätiöiden lahjoitukset kasvoivat edelleen pandemiasta huolimatta. Tähän vaikutti erityisesti Nenäpäivä-säätiön ennätyksellisen hyvä keräystulos.

Vuonna 2021 meille lahjoitti 98 järjestöä, säätiötä tai yritystä. Yhteisöjäsenten määrä pysyi ennallaan 20 järjestössä ja säätiössä. Yhteisöjäsenten joukossa on Lähetysseuralle merkittäviä toiminnallisia yhteistyökumppaneita, ja useat yhteisöjäsenistä ovat myös Lähetysseuran toiminnan rahoittajia. Yhteisöjäsenistä 12 osallistui lahjoituksin Lähetysseuran toimintaan (edellisenä vuonna 10), mutta tuloutusten kokonaissumma laski hiukan.

Suomen Lähetysseuran jäsenjärjestöt:

Akaan Lähetysyhdistys ry, Eurajoen kristillisen opiston kannatusyhdistys ry, Evankelinen lähetysyhdistys – ELY, Förbundet Kyrkans Ungdom rf, Helsingin Raamattukoulusäätiö, Herättäjä-Yhdistys ry, Ilmajoen Lähetysyhdistys ry, Kansan Raamattuseuran Säätiö, Karis Missionsförening rf, Kuurojen Lähetys ry, Laajasalon opiston säätiö, Lestadiolainen Usheräys ry, Lähetysyhdistys Betel ry, Martinus-säätiö, Lasten ja nuorten keskus ry, Opettajien Lähetysliitto ry, Opiskelijoiden Lähetysliitto ry, Suomen Liikemiesten Lähetysliitto ry, Suomen Raamattuopiston Säätiö ja Vapaa Evankeliumisäätiö.

4.3. Viestintä ja kustannustoiminta

Vuonna 2021 Lähetysseuran näkyvyys mediassa kasvoi selvästi edelliseen vuoteen verrattuna. Lähetysseuraa koskevien mediaosumien määrä (juttuja, artikkeleita, kolumneja, mielipidetekstejä, mainintoja lehti-ilmoituksissa) lähes kaksinkertaistui ja osumia kertyi vuodessa 1 665 (edellisenä vuonna 869). Lähetysseura mainittiin toimituksellisessa digi-mediassa 380 kertaa ja näköislehdissä 1 285 kertaa. Todellisuudessa mediaosumien määrä on tätäkin suurempi, sillä radio- ja tv-näkyvyys ei ole mukana Meltwaterilta hankitussa mediaseurantapalvelussa. Mediaosumien määrän suureen kasvuun saattaa kuitenkin jonkin verran vaikuttaa mediaseurannan siirtyminen toiselle palveluntarjoajalle.

Uutismediassa Lähetysseura keräsi näkyvyyttä erityisesti raportoidessaan tilanteesta eri puolilla maailmaa, koronapandemian hoitamisesta sekä tapahtumien kautta. Eniten mainintoja syntyi joulukuussa, jolloin lehdissä ilmoitettiin esimerkiksi Kauneimmat Joululaulut -tilaisuuksista.

Näkyvyyden sävyanalyysi osoitti, että vuosi oli Lähetysseuralle suosiollinen. Kielteistä näkyvyyttä ei juurikaan ollut ja Lähetysseura oli myönteisesti esillä eri yhteyksissä, erityisesti Lähetysseura keräsi mainintoja toimijana, joka välittää seurakuntien avun perille kohdemailhin. Mediaseurantapalvelu Meltwaterin mukaan myönteistä oli näkyvyydestä noin 9 prosenttia, neutraalia 90 prosenttia ja kielteiseksi voitiin luokitella noin 1 prosentti julkisuudesta. Kielteiseksi määriteltiin esim. *Seurakuntalainen*-julkaisun artikkeli, jossa todetaan lähetystyöntekijöiden määrän pudonneen merkittävästi vuonna 2020. Lähetysseura vastasi kritiikkiin samassa mediassa toteamalla, ettei lähetystyöntekijöiden määrä kerro työn vaikuttavuudesta. Aihe osoittautui kiinnostavaksi ja myös Kirkko ja kaupunki ja Kotimaa tekivät Lähetysseuran viestinnän pohjalta juttuja lähetystyön vaikuttavuudesta. Lähetysseuran päätös lopettaa yhteistyö Länsirannalla toimivan DCIP-järjestön kanssa keräsi huomiota jopa kansainvälisessä mediassa uutistoimisto Reutersin uutisoitua asiasta – ja päätös sai osakseen myös arvostelua erityisesti sosiaalisessa mediassa.

Eniten julkisuutta Lähetysseura sai edelleen kirkollisessa mediassa. Useimmin Lähetysseurasta julkaistiin juttuja Seurakuntalaisessa, Kotimaassa, Kirkko ja kaupungissa – mutta neljänneksi eniten juttuja oli Ylen kanavissa. Lähetysseura oli mediaosumissa hallitsevassa roolissa, se oli otsikko- tai ingressitasolla mainittuna peräti 24 prosentissa mediaosumia. (Tässä ja sävyjä koskevassa laskennassa mukana vain digitaalinen media teknisistä syistä.)

Kehitysyhteistyöviestinnässä tuotiin esille kehitysmaiden keinoja hillitä ja sopeutua ilmastonmuutokseen. Näitä teemoja toi viestintäyhteistyössä esille Suomen suosituimpiin tubettajiin kuuluva, erityisesti nuoria tavoittava Roni Back. Back sisällytti yhteen YouTube-videoonsa Lähetysseuran viestejä ilmastonmuutoksen vaikutuksista kehittyvissä maissa ja kehitysyhteistyön ratkaisuihin näihin ongelmiin. Back myös ohjasi videollaan ja Instagram-stooreissaan katsomaan Lähetysseuran kanavalta kehitysviestinnän ilmasto-animaatiota. Vain parissa viikossa kampanjan alusta yhteistyö oli tuottanut YouTubeessa 206 000 katselukertaa, mikä oli 38 % yli vastaavien kampanjoiden keskiarvon, ja kaikkiaan katseluja on videolle tullut maaliskuuhun 2022 mennessä lähes 370 000.

Lähetysseuran verkkosivuilla julkaistiin vuoden aikana 74 kehitysyhteistyötä tai ohjelmasta nousevia yleisiä kehityskysymyksiä ja niihin liittyvää vaikuttamistyötä (esimerkiksi ilmasto-oikeudenmukaisuus ja ilmastorahoitus) käsittelevää juttua. Juttuja jaettiin Lähetysseuran Facebookissa ja Twitterissä. Sosiaalisessa mediassa julkaistiin myös kehitysyhteistyöstä kertovia videoita, infograafeja ja kuvapostauksia. Lisäksi SoundCloudissa julkaistiin kolme Kehityskeskustelija-podcast-sarjan jaksoa. Kehitysyhteistyötä käsitteleviä artikkeleita julkaistiin Lähetys-sanomien ja Mission-lehden kehitysyhteistyöliitteissä.

Lähetys-sanomien ja Missionin kehitysyhteistyöliitteessä ollut puiden istuttamisen käytäntöjä syvemmin avaava artikkeli *Satoja tuhansia puita Tansaniaan – Näin se tehdään* julkaistiin myös natiivimainosartikkelina Ilta-Sanomien verkkolehdestä joulukuussa. Mainos näkyi etusivulla noin 250 000 kertaa (noin 240 000 yksittäiselle ihmiselle).

Kehityspoliittiseen keskusteluun osallistuttiin erityisesti koronan vaikutusten, ilmastorahoituksen ja Etiopian konfliktin teemoista. Omilla verkkosivuilla julkaistujen puheenvuorojen lisäksi Lähetysseuran asiantuntijoiden haastatteluja, tutkimuksia ja mielipidekirjoituksia julkaistiin muun muassa Helsingin Sanomissa, Ilta-Sanomissa, Ylen aamutelevisiossa ja Ykkösaamussa. Erityisen paljon näkyvyyttä saivat Glasgow’n ilmastokokouksen aikaan ilmasto-oikeudenmukaisuuteen ja ilmastorahoitukseen liittyvät Lähetysseuran vaikuttamisviestit.

Vuoden isoimpia ulostuloja oli MTV3-kanavalla loppuvuodesta toteutettu mainoskampanja. Televisiokampanja rakentui kahdesta 20 sekunnin spotista, joissa tuotiin esiin esimerkiksi ilmastonmuutoksen tuomia ongelmia ja vammaisten ihmisten asemaa. Videot etenivät ongelmista ratkaisuihin ja viestivät siitä, että vaikka maailmassa riittää ongelmia, niitä voidaan yhdessä ratkaista. Videoita näytettiin reilun parin viikon ajan. Mainontaa kohdistettiin 35–64-vuotiaille. Tähän ikäryhmään kuuluvia kontakteja saatiin kampanjalla noin 2,1 miljoonaa. Mainosta kuitenkin näkivät myös kohderyhmän ulkopuoliset, ja kun lasketaan kaikki yli 18-vuotiaat kontaktit lukuun mukaan, tavoitavuus on arviolta 4,9 miljoonaa. Videoita hyödynnettiin myös Lähetysseuran sosiaalisessa mediassa. Facebookissa videot tavoittivat yhteensä yli 60 000 ihmistä.

Kesäkuussa julkaistiin painetussa Apu-lehdessä yhden sivun natiivimainosartikkeli, jossa tuotiin esiin vammaisten ihmisten kokemaa syrjintää kehittyvissä maissa ja kerrottiin, miten Lähetysseura parantaa vammaisten ihmisten oikeuksia. Erityisenä esimerkkinä nostettiin Etiopiassa tehty työ kuulovammaisten koulutuksen ja aseman parantamiseksi. Apu-lehti on Suomen luetuin viikkolehti, ja sen kokonaistavoitavuus on 394 000.

Rauhantyön viestinnässä pääosassa oli Myanmarin kriisi. Omilla verkkosivulla julkaistujen juttujen lisäksi Lähetysseuran asiantuntijaa haastateltiin Helsingin Sanomiin, STT:lle sekä Kirkko ja kaupunkiin. Lisäksi hän esiintyi Ylen aamutelevisiossa, MTV:n uutisissa ja Ulkopolitistin podcastissa. Syyriasta teimme artikkelin verkkosivuillemme hankkeen päättämisestä.

Lähetysseuran verkkosivujen kävijämäärä väheni selvästi edellisestä vuodesta (181 550 käyntiä / edellisenä vuonna 250 795). Mukaan on laskettu käynnit Lähetysseuran suomen-, ruotsin- ja englanninkielisillä verkkosivuilla. Kävijämäärän vähentyminen vuonna 2021 johtuu ainakin osittain siitä, että käyttäjillä on ollut ensimmäistä kertaa mahdollisuus kieltää tilastointiin käytettävät evästeet, eli hyvin todennäköisesti todellinen kävijämäärä oli suurempi. Verkkosivuille tuotettiin vuoden aikana 220 suomenkielistä, 75 ruotsinkielistä ja 6 englanninkielistä uutista, artikkelia ja blogitekstiä.

Sosiaalisessa mediassa tavoitettiin hyvin ihmisiä

Koronapandemian takia ihmisiä haluttiin tavoittaa verkossa ja sosiaalisessa mediassa. Sosiaalisen median kanavista suurin seuraajamäärä Lähetysseuralla on Facebookissa. Vuoden aikana Facebook-sivulle tehtiin yhteensä 573 julkaisua, joiden yhteenlaskettu kokonaistavoitavuus oli reilut 3,5 miljoonaa ihmistä. Päivittäinen kokonaistavoitavuus oli keskimäärin 9 585 ja julkaisut sitoutuivat keskimäärin 650 uniikkia käyttäjää päivässä. Postausten tavoitavuutta pyrittiin kasvattamaan Facebook-mainonnalla. Maksetun tavoitavuuden osuus oli 67,5 %.

Facebook-sivut saivat lähes viisisataa uutta seuraajaa vuoden aikana ja seuraajamäärä oli vuoden loppuun mennessä 14 078. Ruotsinkielisillä sivuilla seuraajia oli 1 710. Sisällöntuotanto Instagramissa ja Twitterissä oli aktiivista, mutta tavoitavuus ja reaktiot pysyivät suhteellisen pieninä verrattuna Facebookin suosioon. Positiivista kehitystä on kuitenkin nähtävissä, sillä Instagramissa tavoitavuus ja reaktioiden määrä kasvoivat vuoden loppua kohden ja seuraajamäärät olivat sekä Instagramissa että Twitterissä kasvussa.

Vuonna 2021 jatkettiin suorana Facebookissa lähetettävien virtuaalisten kirkkokahvien järjestämistä. Kahvien tavoitteena on kertoa Lähetyseuran työstä tukijoille ja työstä kiinnostuneille. Vuoden aikana järjestettiin kahdeksat kirkkokahvit, joilla esiintyi 14 Lähetyseuran työntekijää ja 3 vapaaehtoista. Kirkkokahvit tavoittivat kokonaisuudessaan yli 60 000 ihmistä.

Vuoden suosituin video oli Koko Suomen Kauneimmat Joululaulut -tapahtuma. Videotalliointi oli katsottavissa kolmannelta adventista loppiaiseen. Myös joululaulukaraoke oli suosittu, ja keräsi yli 4 500 katselukertaa.

Vuoden aikana tuotettiin aikaisempaa enemmän hengellistä sisältöä, esimerkiksi suosittuja Raamatunlause-postauksia, kirkkovuoteen ja hengelliseen pohdintaan liittyviä viikoittaisia postauksia somessa ja Sanaa maailmalta -videoita, joissa Lähetyseuran työntekijät lukevat itselleen tärkeitä raamatunkohtia. Videoita julkaistiin vuoden aikana yhteensä viisi, ja ne tavoittivat kokonaisuudessaan lähes 30 000 ihmistä. Videoita jakoivat eteenpäin erityisesti työntekijöiden tukijaseurakunnat. Hengelliseen elämään liittyvät julkaisut olivat sosiaalisen median kanavissa suosituimpia ja eniten reaktioita saaneita postauksia.

Kirkko maailmalla -podcast-sarja sai jatkoa. Podcasteja julkaistiin verkossa SoundCloudissa, Spotifyssa, Apple Podcasteissa ja Podtailissa. Vuoden aikana julkaistiin 44 uutta jaksoa, jotka saivat yhteensä lähes 8 000 kuuntelukertaa. Podcastit laajenivat maaliskuussa Radio Deille, joka tavoittaa viikoittain keskimäärin 133 000 kuuntelijaa.

Lähetyssanomissa ja verkossa julkaistiin muun muassa Kasvava kirkko -teeman alla artikkeleita kirkkojen kasvusta ja niiden tekemästä työstä mm. teologisen koulutuksen, nuoriso- ja perhetyön parissa. Kirkolliseen työhön liittyen tehtiin sekä suomeksi että ruotsiksi videot, joissa kolme nuorta eri maista kertoo, mikä merkitys uskolla ja seurakunnalla on heidän elämässään.

Kymmenen Lähetyseuran työntekijää piti aamuhartauden Yle Radio1:ssä vuodenvaihteessa 27.12.–10.1.

Kustannustoiminnan uudet kirjat herättivät mielenkiintoa

Lähetyseuran kustannusohjelma tarjosi mielenkiintoisen kokoelman uusia kirjoja. Suurin kiinnostus kohdistui **Leena Pasasen** omaelämäkertaan *Daktari Leenaan*. Ajankohdainen pandemiasta kertova kirja *Koronan koettelemat* oli suuritöisin teos, ja sen tekoon osallistui iso joukko kirjoittajia, lähetyseuralaisia ja yhteistyökumppaneita.

Toinen koronavuosi kuitenkin hankaloitti kustannustoimintaa monella tavalla, eikä tapahtumamyyntiä edelleenkään pystytty järjestämään. Ainoastaan Helsingin kirjamessut onnistuttiin viemään läpi onnistuneesti.

Kirjatuotanto keskittyi syksyyn, jolloin kirjapainojen toiminta kärsi pahasti paperipulasta. Parin kirjan ilmestyminen myöhästyi, mikä vaikutti joulumyyntiin. Kaiken kaikkiaan kustannustoiminnan tulos oli kuitenkin parempi kuin edellisvuonna.

Kustannustoiminta julkaisi vuoden 2021 aikana viisi uutta kirjaa. **Alina ja Kati Keski-Mäenpään** varhaisnuorten kirja *Kadonnut kassalipas* ilmestyi maaliskuussa, **Pirre Saarion** toimittama *Koronan koettelemat* syyskuussa.

Lähetysseuran pitkäaikaisen Tansanian-työntekijän **Leena Pasasen** omaelämäkerta *Daktari Leena* julkaistiin marraskuussa. Kirja saavutti heti suuren suosion ja puolet painoksesta myytiin jo ennen vuoden loppua. Lähetysseuran entisen työntekijän, rovasti **Pekka Harnen** pieni Raamattuun perustava kirja *Kun Jumala kysyy* ilmestyi myös marraskuussa.

Vuoden lopussa ilmestyi **Anna-Mari Kaskisen** runoteos *Kuin lapsesi olisi hän*. Kirja tehtiin tukemaan Lähetysseuran työtä lasten ja nuorten parissa eri puolilla maailmaa, ja Anna-Mari Kaskinen luovutti oman tuottonsa kirjan myynnistä Kauneimmat joululaulut -keräykseen.

Lähetyssanomien lehti ilmestyi kahdeksan kertaa. Huhtikuun numerossa oli 16-sivuinen kehitysyhteistyöosio, joka toteutettiin ulkoministeriön kehitysyhteistyötuella. Vuoden viimeinen numero oli **Tulkoon Joul**. Siitä otettiin peruspainosta noin 2000 kappaletta suurempi painos, ja sitä myytiin irtolukuna seurakunnille ja yksityishenkilöille.

Vuoden alussa Lähetyssanomien formaatti muuttui hieman kapeammaksi ja korkeammaksi ja lehden pitkäaikainen taittaja vaihtui. Uuden graafikon **Timo Saarisen** johdolla virkistettiin lehden ulkoasun ilmettä.

Kustannustoiminta julkaisi myös adventtikalenterin sekä mm. joul- ja postikortteja.

5 Hallinto

Järjestöhallinto

Kokoontumisrajoitusten vuoksi Lähetyseuran sääntömääräisen kokouksen järjestäminen lain ja yhdistyksen sääntöjen vaatimalla tavalla ei ollut mahdollista. Yhdistysten tilannetta helpottamaan eduskunta laati väliaikaisen poikkeamislain (677/2020), joka oikeutti kokousten poikkeusjärjestelyt, mm. asiamiehen käytön ja etäosallistumisen.

Lähetyseuran hallitus päätti vuosikokouksen järjestämisestä 12.6.2021 etäosallistumis-mahdollisuuksin Helsingin Messukeskuksessa.

Kokoukseen osallistui yhteensä 278 kokousedustajaa, joista 256 seurakuntien edustajia, 8 muiden yhteisöjäsenten edustajia ja 14 henkilöjäsentä.

Uusina jäseninä hallitukseen valittiin:

- kirkkoherra **Jukka Pakarinen**, Helsingin hiippakunta
- piispa **Simo Peura**, Lapuan hiippakunta
- kirkkoherra **Tiina Reinikainen**, Kuopion hiippakunta

Erovuorossa olleista valittiin uudelleen:

- projektihankintapäällikkö **Simo Suutari**, Mikkelin hiippakunta

Hallituksessa jatkoivat:

- hallintopäällikkö **Sari Anetjärvi**, Espoon hiippakunta
- KTT, talouspäällikkö **Kristiina Elenius**, Helsingin hiippakunta
- seurakuntapastori **Heidi Juslin-Sandin**, Porvoon hiippakunta
- kirkkoherra **Juhana Markkula**, Turun arkkihiippakunta
- talousjohtamisen erityisasiantuntija **Juha Nivala**, Oulun hiippakunta
- asten ja nuorisopsykiatrian erikoislääkäri **Pirjo Ojala**, Kuopion hiippakunta
- kirkkoherra **Jussi Peräaho**, Lapuan hiippakunta
- viestintäpäällikkö **Sakari Vanhanen**, Tampereen hiippakunta

Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin piispa **Simo Peura** ja varapuheenjohtajaksi hallintopäällikkö **Sari Anetjärvi**.

Hallitus kokoontui vuoden aikana yhdeksän kertaa.

Seuraavalle toimikaudelle valittiin päävastuullisiksi tilintarkastajiksi KHT **Kirsi Aromäki** ja KPMG Oy Ab, jonka nimeämänä vastuullisena toimii KHT **Heidi Vierros**. Varatilintarkastajiksi valittiin KHT **Jyri Salokuuri** ja KHT **Kati Kumpulainen**.

Aikaisempien vuosien tapaan vuosikokous valtuutti hiippakuntien edustajista ja muita yhteisöjäseniä edustavasta jäsenestä koostuvan vaalitoimikunnan valmistelevaan seuraavaan vuosikokoukseen hallituksen jäsenten vaalia koskevan esityksen. Toimikunta kokoontui vuoden aikana kolme kertaa.

Taloustoimikunta

Hallitus perusti keskuudestaan taloustoimikunnan määräaikaaisesti ajalle 1.9.2021–30.4.2022. Toimikunnan puheenjohtajana toimii Juha Nivala, jäseninä Kristiina Elenius ja Simo Suutari. Lisäksi toimikunnassa ovat toiminnanjohtaja, hallinto- ja talousjohtaja sekä talouspäällikkö. Toimikunta kokoontui syksyn aikana kolme kertaa.

Toimikunnan tehtävänä on avustaa hallitusta ja toimivaa johtoa yhdistyksen ajankoh-
taisten talousasioiden suunnittelussa, seurannassa, sisäisessä tarkastuksessa sekä näiden
kehittämisessä.

Toimikunta voi antaa kehitysehdotuksia sekä linjausvaihtoehtoja yhdistyksen talouden-
hoidon ja sijoitustoiminnan järjestämisestä.

Toimikunta voi tehtäväänsä suorittaessaan kutsua asiantuntijoita kuultavaksi tehtävä-
alueeseensa kuuluvista aiheista.

6 Henkilöstö

Henkilöstön määrä ja rakenne

Työssä olevien työntekijöiden määrä vuoden lopussa oli 169 (188 vuonna 2020). Näistä 63 (62) oli ulkomaantyötä tekeviä työntekijöitä ja 4 (8) ulkomaantyöntekijää määräaikaisessa kotimaantehtävässä.

Voimassa olevia työsuhteita Lähetyssseurassa oli yhteensä 177 (211) sisältäen myös erilaisilla vapailla olevat työntekijät. Toistaiseksi voimassa olevia työsuhteita näistä oli 82 prosenttia (83 %). Ulkomaantyösuhteiden osuus näistä oli 34 prosenttia (35 %). Määräaikaisissa työsuhteissa olleista 31 (36) työntekijästä 17 (18) oli ulkomaantyöntekijöitä.

Lähetyssseuran henkilöstöstä 74 (72) prosenttia oli naisia. Lähetyssseuran työntekijöiden keski-ikä oli vuoden 2021 lopussa hieman alle 47 (48) vuotta. Henkilöstön koulutustaso on asiantuntijaorganisaatiossa korkea ja jakauma samansuuntainen sekä ulkomaan että kotimaan tehtävissä toimivilla.

Työhyvinvointi ja turvallisuus

Alkuvuodesta henkilöstölle teetettiin työterveyshuolto Mehiläisellä työhyvinvointia mittaava kysely. Kyselynä toimi Työterveyslaitoksen *Parempi Työelämä* -kysely täydennettynä avoimilla lisäkysymyksillä, joilla haluttiin tarkentaa edellisenä vuonna toteutettujen yhteistoimintaneuvotteluiden ja organisaatiomuutosprosessien vaikutuksia. Tulokset purettiin ja toimenpiteitä suunniteltiin toteutettavaksi organisaation eri tasoilla.

Ulkomaantyöntekijöiden ja heidän perheenjäsentensä turvallisuutta sekä ulkomailla tapahtuvaa matkustusturvallisuutta parannettiin hankkimalla matkapuhelimeen asennettava sovellus *Safeture*. Sen avulla työntekijä saa tietoa kohdemaan turvallisuustilanteesta, työnantaja voi kohdennetusti viestiä yksittäiselle työntekijälle tai ryhmille ja hätätilanteessa työntekijä voi hälyttää apua järjestelmän kautta.

Koronatyöryhmä jatkoi toimintaansa pandemiatilanteen seuraamisessa. Työryhmätyöskentelyn avulla muuttuvaan tilanteeseen ja tarpeisiin voitiin nopeasti reagoida.

Vuoden 2020 keväällä alkanut etätyösuositus kotimaassa jatkui vallitsevan koronapandemian vuoksi edelleen. Työalueille päästiin vähitellen palaamaan maakohtaiset karanteenijat ja muut koronarajoitukset huomioiden. Yhden työalueen evakuointi jouduttiin toteuttamaan keväällä paikallisen rokotustilanteen vuoksi, ja yksittäisiä evakuointeja jouduttiin toteuttamaan toimintavuoden aikana.

Kevään aikana alkoivat Suomessa riskiryhmien rokotukset, ja myöhemmin rokote oli tarjolla koko väestölle. Osassa työalueista rokottautuminen oli mahdollista ja osa ulkomaantyöntekijöistä sai hankittua rokotteet Suomessa käydessään.

Henkilöstön ja työyhteisön kehittäminen

Henkilöstön ja työyhteisön kehittämistä pidetään Lähetysseurassa tärkeänä. Tavoitteena on henkilöstön osaamisen ja työtyytyväisyyden sekä työyhteisön toimivuuden kehittäminen. Pandemiasta johtuva etätyösuositus näkyi myös koulutusten toteutuessa virtuaalitapahtumina ja lyhyempinä koulutushetkinä sekä valitettavasti myös peruutuksina. Henkilöstöä koulutettiin niin yleisiin kaikkia koskeviin asioihin kuin tarkempiin työtehtäviin liittyvissä asioissa.

Lähetysseuralle ominaisena koulutusmuotona on ulkomaantyöntekijöiden Kirkon kansainvälisen työn erityiskoulutus, joka toteutetaan yhteistyössä Seurakuntaopiston ja Kirkon koulutuskeskuksen kanssa. Vuonna 2021 koulutuksen aloitti 11 uutta ulkomaantyöhön lähtijää (vuonna 2020 aloitti 5). Koulutuksen sai suoritettua loppuun 10 henkilöä vuonna 2021 (10 hlöä 2020). Lähetysseuran edustaja on mukana Kirkon kansainvälisen työn erityiskoulutuksen seurantaryhmässä.

Kaikilla osastoilla toteutettiin identiteettityöskentely, jolla haastettiin henkilökuntaa pohtimaan organisaation identiteettiä, omaa työidentiteettiä sekä henkilökohtaista identiteettiä ja näiden suhdetta toisiinsa. Työskentely nähtiin tärkeäksi organisaatiomuutosten, OneFelm-mallin sekä strategiatyöskentelyn onnistuneeseen toteutukseen liittyen.

Yhteinen perehdytys antaa hyvän katsauksen Lähetysseuran työhön, sen rakenteelliseen kokonaisuuteen ja arvoihin toiminnan perustana. Vuorovaikutus toisten uusien työntekijöiden kuin myös perehdyttäjien kanssa vahvistaa työyhteisöön kuulumista. Etätoteutus on mahdollistanut niin koti- kuin ulkomaantyöntekijöiden osallistumisen. Tarkempi perehdytys omiin tehtäviin tapahtuu esihenkilön ja kollegoiden avulla. Koko organisaation käyttöön tarkoitetun Oppimisportaalin sisältöjä hyödynnettiin erityisesti uusien työntekijöiden perehdytyksen tukena.

Työnohjaus on keino, jolla Lähetysseura tukee työntekijän itsensä kehittämistä ja samalla myös työssä jaksamista. Työnohjaukseen osallistui 2021 noin 25 työntekijää. Suurin osa työnohjausta saaneista henkilöistä oli ulkomaantyöntekijöitä. Työnohjaajina käytettiin ensisijaisesti kirkon työnohjaajia. Työnohjaajakoulutuksesta valmistui kolme Lähetysseuran työntekijää.

Lähetysseuralla on edustaja Kirkon lähetystyön keskuksen ja kirkollisten järjestöjen ohjaustoiminnan kehittämisestä vastaavien työryhmässä, MenRyssä. Verkostoyhteistyönä järjestettiin keväällä jatkokoulutus mentoreille ja ryhmänohjaajille. Kaikkiin osioihin osallistui noin 30 ohjaajaa eri järjestöistä. Loppusyksystä 2021 toteutettiin järjestöjen mentoreille ja ryhmänohjaajille vertaistapaaminen, johon myös osallistui noin 30 ohjaajaa niin kotimaasta kuin työalueilta. Lähetysseuralla on edustus lisäksi Suomen lähetysneuvoston lähetystyöntekijöiden huollon työryhmässä, joka järjesti vertaistapaamisen toukokuussa kaikille ulkomaantyöntekijöille. Nämä yhteiset koulutukset ja tapaamiset koettiin erittäin tarpeellisiksi ja niiden kautta vahvistetaan ulkomaantyöntekijöiden jaksamista.

Etätyö Lähetysseurassa

Ennen koronapandemian alkamista henkilöstöpalveluissa oli valmisteltu aiempaa joustavampaa kotimaan toimistotyöntekijöitä koskevaa etätyöohjetta. Kun pandemiarajoitukset yllättäen siirsivät toimistohenkilöstön kokonaan etätyöhön kevästä 2020 lähtien, ohjetta päivitettiin vielä lisää huomioiden pandemian aikaiset kokemukset etätyöskentelystä. Uusi hybridimalli julkaistiin jo ennen kesää, vaikka vielä ei ollut varmaa koska se voitaisiin ottaa käyttöön. Keskeistä uudessa mallissa oli etätyömahdollisuuksien lisääntyminen, kirjalliset etätyösopimukset sekä lähityön merkityksen huomioiminen työyhteisön kannalta. Uusi malli otettiin käyttöön marraskuun alusta, jolloin kansallisia rajoituksia, kuten etätyösuositus, alettiin purkaa. Pandemian kiihtyessä uudelleen jo ennen kuin lopua kansallinen etätyösuositus kuitenkin siirsi toimistotyöntekijät uudelleen kokoaikaiseen etätyöhön.

7 Kehittämistoiminta ja tukipalvelut

Vuoden 2021 alusta voimaan tulleet organisaatiomuutokset edellyttivät toimintaprosessien tarkastelemista sekä täsmentämistä. Oman haasteensa muutokseen toivat myös digitaalisiin järjestelmiin liittyvät muutostyöt.

Digitaalisten järjestelmien osalta tehtiin budjettiuudistus ja perustettiin uusi yhteinen tili Digitaalisia palveluja varten. Näin on jatkossa mahdollisuus parempaan kulujen seurantaan ko. toiminnon osalta.

Taloudenhallinnan kehittämishanke käynnistettiin syksyllä 2021. Hankkeen tarkoituksena on taloudenhallinnon uudistus, jossa pyritään järjestelmähankintojen ohella sujuvoittamaan prosesseja ja oikaisemaan työtapoja.

Palkkausjärjestelmän tarkistaminen ja kehittäminen aloitettiin syksyllä. Työ jatkuu vielä 2022. Tavoitteena on saada aikaan entistä yhdenvertaisempi ja kilpailukykyisempi palkkausjärjestelmä tarkentamalla palkanlisien maksuperusteita ja luomalla enemmän joustomahdollisuuksia.

8 Talous

Koronan vaikutukset Lähetyseuran talouteen

Vaikeasta vuodesta huolimatta tilikauden tulos oli vuonna 2021 2,2 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Suuri ylijäämä selittyy joulukuun lopussa saaduilla testamenttituloilla sekä Hongkongin Beacon Hillin asunnon myynnillä. Lähetyseuran omavaraisuusaste vahvistui.

Koronarajoitusten vuoksi Lähetyseuran toimintaedellytykset jatkuivat heikentyneinä. Vuonna 2020 tehdyt talouden sopeuttamistoimet jatkuivat vuonna 2021, ja näkyivät menojen vähentymisenä.

Kannatustuottojen osalta tulos jäi hieman heikommaksi kuin vuonna 2020. Kannatustuottojen tuotot (15,7 M€) olivat kuitenkin yli budjetoidun (15,5 M€). Tuotot 2021 alittivat vuoden 2020 tuotot 0,9 M€. Menobudjetti alitettiin, kun toimintaa ei koronarajoitusten takia pystytty täysimittaisesti toteuttamaan eikä ulkomaanmatkoja juuri tehty. Kesäkuussa varainhankintatilanne näytti haasteelliselta ja osastoilla jouduttiin tekemään säästöjä.

Keskeistä tulonhankinnassa

Talouden näkökulmasta vuosi oli edelleen monessa suhteessa haastava. Kannatustuottojen väheneminen johtui pääasiassa koronasta ja siihen liittyvistä rajoituksista. Haasteet näkyivät erityisesti seurakuntien vapaaehtoiskannatuksessa, joka lähes puolittui verrattuna vuoteen 2019. Edellisvuoteen verrattuna vähennystä tuli seurakuntien talousarviolahjoituksissa yhteensä 0,3 M€. Myös kolehtituotot vähenivät. Kauneimmat Joululaulut tuottivat koronarajoituksista huolimatta 0,1 M€ enemmän kuin edellisenä vuonna.

Seuraavissa tulolajeissa tulot kasvoivat: seurakuntien lahjoitukset (70 000 €), seurakuntalaisten suorat lahjoitukset (40 000 €), järjestölahjoitukset (60 000 €), yksityiset lahjoitukset sekä säännöllisten lahjoittamisten että kertalahjoittamisten tulot (yhteensä 30 000 €). Testamenttilahjoitukset pienenivät 130 000 € verrattuna edelliseen vuoteen ylittäen kuitenkin selvästi budjetin.

Sijoitustuotot jäivät alle viime vuoden tason, koska vuoden lopussa sijoitusrahastoissa oli merkittäviä realisoimattomia arvonlaskuja.

Ulkoministeriön kehitysyhteistyöavustuksia kirjattiin 6,6 M€ sekä rauhan- ja sovinnon työn avustuksia 1,3 M€.

Liiketoiminnan (Päiväkumpu ja kustannustoiminta) yhdistetty tulos parani edelliseen vuoteen verrattuna. Päiväkummun tuotot nousivat helpottuneen koronatilanteen myötä, vastaavasti kulut nousivat hankintatarpeiden mukaan. Kustannustoiminnan kulut laskivat suhteessa enemmän kuin tuotot jättäen kustannustoiminnan tuloksen kuitenkin vielä negatiiviseksi.

Aikanaan työntekijöiden asunnoksi hankittu, mutta tarpeettomaksi käynyt Beacon Hillin huoneiston myynti Hongkongissa vaikutti olennaisesti Lähetyseuran tulokseen (1,5 M€).

Kulut

Ulkomaantyön kulut työalueilla (15,4 M€) olivat alhaisemmat kuin 2020 (16,9 M€).⁴ Kotimaantoimintojen kulut alittivat budjetin noin puolella miljoonalla eurolla. Vuoden 2020 yhteistoimintaneuvottelun vaikutukset näkyvät vuoden 2021 henkilöstökulujen vähenemisenä.

Tase

Taseen loppusumma oli vuoden 2021 lopussa 30,5 M€ (vuonna 2020: 29,1 M€). Pääsyyinä taseen loppusumman nousuun olivat vastaavaa puolella asuinhuoneistovarallisuuden nousu 0,6 M€ ja finanssivarallisuuden nousu 1,0 M€. Vastattavaa puolella merkittävin yksittäinen ero edelliseen vuoteen oli tuloksen paraneminen. Taseasema säilyi edelleenkin hyvällä tasolla ja omavaraisuusaste vahvistui (oma pääoma vuonna 2021 21,7 M€; vuonna 2020 19,4 M€).

Finanssivarallisuuden arvo 31.12.2021 oli 15,5 M€ (14,5 M€ per 31.12.2020).

⁴ Ulkomaisen työn kokonaisuuteen kuuluu vakiintuneen käytännön mukaan työalueiden lisäksi ulkomaan osaston toimintakulut kotimaassa. Ulkomaisen työn kokonaisuus oli vuonna 2021 76 %.

9 Toiminnan arviointi

Riskien hallinta

Toiminnan ja talouden riskejä ovat:

- kannatustulojen tai yleisavustusten merkittävä väheneminen
- työn edellytysten ja työntekijöiden turvallisuuden heikkeneminen
- sotien tai muiden yhteiskuntarauhaa järkyttävien tapahtumien seurauksina menoja kasvattavat valuuttakurssimuutokset.

Erityyppisten varainhankintamuotojen olemassaolo tasoittaa kannatustulojen vaihtelua. Seurakuntien kannatussopimukset, yksityisesti lahjoittavien kuukausilahjoitussitoumukset ja sijoitustuotot antavat taloudelliselle tuelle jatkuvuutta. Keskipitkän aikavälin suunnittelussa toimitaan varovaisuusperiaatteella, eli menobudjetit rakentuvat varovaisiin tuloennusteisiin.

Maittain on laadittu riskikartoitukset ja niiden ajantasaisuudesta huolehditaan. Lähetysseuralla on turvallisuuspäällikkö, joka huolehtii suunnitelmien ajantasaisuudesta. Poliittisen tilanteen kiristyessä aluejohtaja johtaa maakohtaista varautumista ja etenee suunnitelmien mukaisesti. Työntekijöitä ohjeistetaan maakohtaisesti. Työntekijät kutsutaan tarvittaessa kotimaahan. Jos työ estyy kyseisessä maassa pysyvästi, työntekijöille pyritään löytämään uusi sijoituspaikka.

Kehitysyhteistyöhankkeista toteutettiin vuonna 2021 hanke-evaluaatiot, mutta osa evaluaatioista siirtyi vuoteen 2022. Kehitysyhteistyöohjelman metaevaluaation valmistelu käynnistyi loppuvuodesta 2021. Metaevaluaation tulokset tulevat hyödyttämään kehitysyhteistyöohjelman hankkeita, riskejä, ohjelman kehittämistä ja ohjelmasta raportointia. Näistä voidaan raportoida toimintakertomuksessa kuluvalta vuodelta 2022.

Tulevan kehityksen arviointi

Raportointikauden jälkeen koronapandemia on jatkunut sekä Suomessa että kansainvälisesti. Arvion mukaan pandemia tulee vaikuttamaan toimintaan, terveystilanteeseen ja tulonmuodostukseen myös vuoden 2022 aikaan. Kansainvälisesti riskitaso toiminnalle ja työntekijöille säilyy tavallista korkeampana.

Helmikuussa Venäjä aloitti hyökkäyssodan Ukrainaa vastaan, minkä seurauksena epävarmuus ja turvattomuus ovat kasvaneet koko Euroopassa. Lähetysseuran työalueilla tilanne tulee näkymään myös ruokaturvan heikkenemisenä ja talouden epävarmuutena. Venäjänvastaisten pakotteiden arvioidaan vaikuttavan merkittävästi myös Suomen talouskehitykseen. Sota tulee vaikuttamaan myös ihmisten lahjoitushaluihin ja keräysvarojen suuntaamiseen Eurooppaan.

Vuonna 2022 Lähetysseura valmistautuu uuden strategian käyttöönottoon.

Ulkomaisten työn toteutus 2021 brutto

	Hankkeiden lukumäärä 2020	Hankkeiden lukumäärä 2021	Kulut 2020 1000 euroa	Kulut 2021 1000 euroa	Työntekijät 31.12.2020	Työntekijät 31.12.2021
Kirkollinen työ	143	131	7787	6993	53	*61
Kehitysyhteistyö + katastrofityö	54	50	6148	6224	9	0
Hallinto- ja muut kulut	0	0	476	412	8	6
Rauha ja sovinto, vaikuttamistyö	7	8	2537	1766	0	0
Yhteensä	204	189	16948	15395	70	67

KAIKKI KULUT	2020 Ohjelma-kulut	2021 Ohjelma-kulut	2020 Hallinto-kulut	2021 Hallinto-kulut	Työntekijät 31.12.2020	Työntekijät 31.12.2021
Alue	€ 1000	€ 1000	€ 1000	€ 1 000		
Eteläinen Afrikka ¹	1248	1235	8	7	8	8
Itäinen ja Keski-Afrikka ²	3689	3708	42	46	13	14
Läntinen Afrikka ³	1082	724	23	52	6	6
Mekong-alue ja Oseania ⁴	1817	1832	58	49	19	16
Kiina ⁵	986	683	150	107	7	6
Lähi-itä ⁶	1046	1109	116	54	7	7
Nepal ja Pakistan	1662	1767	46	59	4	4
Latinalainen Amerikka ⁷	1029	925	13	4	3	3
Eurooppa ⁸	458	386	40	0	4	3
Globaali yhteistyö ja yhteiset	3435	2648	0	0	0	0
Yhteensä	16452	15017	496	378	70	67

¹ Angola, Botswana, Etelä-Afrikka, Namibia, Zimbabwe, Sambia

² Etiopia, Tansania

³ Mauritania, Senegal

⁴ Kambodža, Laos, Papua Uusi Guinea, Singapore, Thaimaa, Vietnam, Myanmar

⁵ Kiina, Hongkong SAR, Taiwan

⁶ Israel, Jordania, Palestiina, Kypros, Syyria, Oman

⁷ Bolivia, Kolumbia, Venezuela, Nicaragua

⁸ Ranska, Venäjä, Viro

* Työnkuvien muututtua ei enää lasketa erikseen kirkollisen työn, kehitysyhteistyön ja katastrofityön työntekijämääriä vaan työntekijämäärä on laskettu yhteen riville ”kirkollinen työ”.

Yhteistyökumppanit 2021

ALUE	MAA	YHTEISTYÖKIRKOT	YHTEISTYÖJÄRJESTÖT
Eteläinen Afrikka	Angola	• Angolan evankelis-luterilainen kirkko (IELA)	• Yhtyneet Raamattuseurat (UBS) / Angolan ja Namibian raamattuseurat • ATOS-kansalaisjärjestö • Tyttöjen orpokoti, Lubango
	Botswana	• Botswanan evankelis-luterilainen kirkko (ELCB)	• Botswana Gender Based Violence Prevention & Support Centre (BGBVC) • Botswana Network on Ethics, Law and HIV/AIDS (BONELA)
	Etelä-Afrikka		• CBR Education and Training for Empowerment (CREATE) • Lutheran Communion in Southern Africa (LUCSA)
	Namibia	• Namibian evankelis-luterilainen kirkko (ELCIN)	• Girl Guides Association of Northern Namibia, Northern Region
	Zimbabwe		• Gwai Grandmothers Group (GGG) • Zimbabwe Council of Churches (ZCC) • Jairos Jiri Association
Itäinen ja Keskinen Afrikka	Etiopia	• Ethiopian evankelinen Mekane Yesus -kirkko (EECMY)	• SIL Ethiopia • EECMY/DASSC • LWF Ethiopia
	Tansania	• Tansanian evankelis-luterilainen kirkko (ELCT)	• Tanganyika Christian Refugee Service (TCRS) • Tumaini University Makumira (TUMA) • Ecumenical Disability Advocates Network (EDAN)
Läntinen Afrikka	Mauritania		• Luterilainen maailmanliitto, Mauritania
	Senegal	• Senegalin luterilainen kirkko (ELS)	• Kirkkojen Maailmanneuvosto (WCC) • Eglise Evangélique Luthérienne du Sénégal EELS, ELCA:n (Amerikan evankelis-luterilainen kirkko) lähetys • The Lutheran Communion in Central and Western Africa (LUCCWA)
Mekong-alue ja Oseania	Kambodža	• Kambodžan luterilainen kirkko (LCC)	• Chab Dai • International Cooperation Cambodia (ICC) • Epic Arts • Morodok • Church World Service (CWS) Cambodia • M'rup Russey MRO • First Step Cambodia FSC • Continuing Learning Organization (CLO)
	Laos		• Luterilainen maailmanliitto (LML) • World Renew
	Papua-Uusi-Guinea		• SIL International • Bible Translation Association of Papua New Guinea

	Thaimaa	• Thaimaan evankelis-luterilainen kirkko (ELCT)	• SIL International • Lutheran Mission in Thailand (LMT) • Mekong Mission Forum (MMF)
	Myanmar	• Myanmar Lutheran Church • Evangelical Lutheran Church of Myanmar • Mara Evangelical Church • Lutheran Church of Myanmar	• Euro-Burma Office (EBO) • Federation of Lutheran Churches in Myanmar
Kiina, Hongkong SAR, Taiwan	Kiina	• China Christian Council (CCC) • Hunan Christian Council (HCC) (ei aktiivista hanketyötä) • Yunnan Christian Council (YCC) (ei aktiivista hanketyötä) • Huom: Ei aktiivista hanketyötä -merkinnällä olevat ovat tauolla, eivät päättäneitä. Johtuu kavetuneesta liikkumatilasta, tilannetta seurataan.	• Amity Foundation • Nanjingin teologinen seminaari (ei aktiivista hanketyötä) • Hunanin raamattukoulu (ei aktiivista hanketyötä) • Zhongnan-yliopisto (ei aktiivista hanketyötä) • Dalin ja Baoshanin raamattukoulut (ei aktiivista hanketyötä)
	(Hongkongin itsehallintoalue)	• Hongkongin evankelis-luterilainen kirkko (ELCHK)	• Institute of Sino-Christian Studies (ISCS) • Lutheran Theological Seminary (LTS) • Hong Kong Christian Council (HKCC) • Hong Kong Amity -aluetoimisto
	(Taiwan)	• Taiwanin luterilainen kirkko (LCT)	• China Lutheran Seminary (CLS) • Armon majatalon huumevieroituskeskus (House of Grace)
Lähi-itä	yhteiset		• SAT-7
	Israel		• International Christian Churches (MECC-ICCI-Dspr) • Rossing Center
	Palestiinan itsehallintoalueet	• Jordanian ja Pyhän maan evankelis-luterilainen kirkko (ELCJHL)	• East Jerusalem YMCA • Defence for Children International
	Syyria		• Common Space Initiative • Middle East Council of Churches (MECC)
	Oman		• Al Amana Centre

Nepal ja Pakistan	Nepal	Nepalin evankelis-luterilainen kirkko (NELC)	- Leadership Training Department /National Churches Fellowship of Nepal (LTD/NCFN) - Grace Community Services (GCS/NCFN) - Nepal Ebenezer Bible College (NEBC/NCFN) - Christian Commitment to Building New Nepal (CCBNN) - Forward Looking (FL) - Minority Focus - United Mission to Nepal (UMN) - Gandaki Boarding School (GBS) - Centre for Mental Health and Counselling (CMC Nepal) - Group of Helping Hands (SAHAS Nepal) - Samari Utthan Sewa (SUS) - Santhagat Bikas Sanjal - Shanti Nepal - KOSHISH
	Pakistan	Pakistanin kirkko / Diocese of Peshawar (DOP)	- Christian Hospital Tank (CHT) - Pakistanin Raamattukirjekurssikoulu (PBCS) - Christian Study Center (CSC)
Latinalainen Amerikka	Bolivia	Bolivian evankelis-luterilainen kirkko (IELB)	
	Kolumbia	Kolumbian evankelis-luterilainen kirkko (IELCO)	Luterilainen maailmanliitto (LML)
	Venezuela	Venezuelan evankelis-luterilainen kirkko (IELV)	
Eurooppa ja Keski-Venäjä	Ranska		L'Association Diaconale Protestante Marhaban (ADPM)
	Venäjä	Inkerin evankelis-luterilainen kirkko	- Každyj-säätiö - Dikoni-säätiö
	Viro	Viron evankelis-luterilainen kirkko (EELK)	
Monen-keskinen yhteistyö			- ACT-allianssi - Euro-Burma Office (EBO) - CPMPF (Church of Pakistan Mission Partners Forum) - Ecumenical Advocacy Alliance (EAA) - Ecumenical Disability Advocates Network (EDAN) - Joint Christian Ministry in West Africa (JCMWA) - Kirkkojen maailmanneuvosto (KMN/WCC) - Middle East Council of Churches (MECC) - Luterilainen maailmanliitto (LML/LWF) - Mekong Mission Forum (MMF) - Project for Christian Muslim Relation in Africa (PROCMURA) - Wycliffe raamatunkääntäjät - SAT-7 - Common Space Initiative (CSI) - United Mission to Nepal (UMN)

SUOMEN LÄHETYSSEURA RY

TILINPÄÄTÖS 1.1.–31.12.2021

SUOMEN LÄHETYSSEURA RY

TASE 31.12.2021

VASTAAVAA	31.12.2021	31.12.2020
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Atk-ohjelmat	302 523,20	456 020,12
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat	8 226 645,56	8 446 308,26
Koneet ja kalusto	184 963,38	279 807,40
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	8 411 608,94	8 726 115,66
SIJOITUKSET		
Käyttöomaisuusosakkeet	1 440 380,72	1 541 157,26
Asuinhuoneisto-osakkeet	2 450 432,70	1 840 151,53
Muut osakkeet ja osuudet	15 488 601,83	14 488 013,54
Sijoitusten varainhoitotilit	318 564,62	440 740,93
Sijoitukset yhteensä	19 697 979,87	18 310 063,26
Omakatteisten rahastojen sijoitukset	149 404,95	137 588,66
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	28 561 516,96	27 629 787,70
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Valmiit tuotteet	71 858,53	67 945,00
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Vakuudet	1 000,00	50 000,00
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	99 254,04	72 800,40
Vuokrasaamiset	17 822,86	3 800,00
Henkilökuntasaamiset	47 146,23	59 506,00
Ennakkomaksut	77 550,70	175 747,70
Keskeneräisten testamenttien kulut	65 894,95	82 141,89
Siirtosaamiset	1 208 057,89	795 345,61
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	1 515 726,67	1 189 341,60
Rahat ja pankkisaamiset	384 852,02	219 156,53
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	1 973 437,22	1 526 443,13
VASTAAVAA YHTEENSÄ	30 534 954,18	29 156 230,83

VASTATTAVAA**31.12.2021****31.12.2020****OMA PÄÄOMA**

Toimintapääoma	-3 000 473,85	-3 000 473,85
Omakatteiset rahastot	-149 404,95	-137 588,66
Muut sidotut rahastot	-2 681 652,93	-2 626 909,11
Vapaat rahastot	-275 399,08	-270 972,36
Edell.tilikausien ylijäämä/alijäämä	-13 380 745,09	-13 769 604,67
Tilikauden tulos	-2 190 216,40	388 859,56
Oma pääoma yhteensä	-21 677 892,30	-19 416 689,09

VIERAS PÄÄOMA**Pitkäaikainen vieras pääoma**

Lainat rahoituslaitoksilta	-1 975 000,00	-2 375 000,00
Eläkevastuuvelka	-19 100,00	-19 100,00
Elinkorahasto	0,00	-125 922,44
Pitkäaikainen vieras pääoma	-1 994 100,00	-2 520 022,44

Lyhytaikainen vieras pääoma

Lainat rahoituslaitoksilta	-400 000,00	-650 000,00
Saadut ennakot	-1 175 529,24	-1 691 075,42
Ostovelat	-733 759,31	-383 306,57

Muut velat

Ennakonperintä ym pidätykset	-101 513,43	-103 408,47
Sotuvelka	-9 096,48	-7 209,40
Alv-velat	-20 615,70	-4 333,49
Muut velat yhteensä	-131 225,61	-114 951,36

Siirtovelat

Palkkavelat	-1 413 773,07	-1 639 780,17
TyEl-velka	0,00	0,00
Työttömyysvakuutusvelka	0,00	0,00
Tapaturmavakuutusvelka	0,00	0,00
Muut siirtovelat	-3 008 674,65	-2 740 405,78
Siirtovelat yhteensä	-4 422 447,72	-4 380 185,95

Lyhytaikainen vieras pääoma

-6 862 961,88	-7 219 519,30
----------------------	----------------------

VASTATTAVAA YHTEENSÄ

-30 534 954,18	-29 156 230,83
-----------------------	-----------------------

TULOSLASKELMA

	31.12.2021	31.12.2020
VARSINAINEN TOIMINTA		
Tuotot	10 419 038,35	9 427 926,06
Kulut		
Toimintakulut ja avustukset	-10 249 656,29	-11 326 161,92
Henkilöstökulut	-7 879 583,66	-8 249 425,81
Poistot	-542 472,22	-509 496,11
Muut kulut	-4 888 136,61	-5 260 472,94
Kulut yhteensä	-23 559 848,78	-25 345 556,78
Tuotto-/Kulujäämä	-13 140 810,43	-15 917 630,72
VARAINHANKINTA		
Tuotot	15 726 781,33	16 151 457,77
Kulut	-1 465 958,81	-1 330 046,46
Tuotto-/Kulujäämä	1 120 012,09	-1 096 219,41
SIJOITUS- JA RAHOITUSTOIMINTA		
Tuotot	1 768 328,50	2 023 012,65
Kulut	-627 137,36	-900 615,18
Tuotto-/Kulujäämä	2 261 203,23	26 178,06
Siirrot omakatteisiin rahastoihin	-11 816,29	-4 695,66
Tilikauden tulos	2 249 386,94	21 482,40
Siirrot sidottuihin rahastoihin	-59 170,54	-410 341,98
Tilikauden yli-/alijäämä	2 190 216,40	-388 859,58

Tilinpäätöksen laadintaa koskevat liitetiedot

Koronavirukseen (Covid-19) liittyvien riskien vaikutukset Suomen Lähetyseura ry:n toimintaan

Valtiovallan ja viranomaisten virusepidemian johdosta voimaan saattaneiden rajoitusten johdosta Suomen Lähetyseura ry:n toimintaedellytykset ovat heikentyneet. Vuonna 2020 tehdyt sopeuttamistoimet vaikuttivat vielä Lähetyseuran toimintaan 2021. Arvion mukaan nämä vaikuttavat yhdistyksen toimintaan edelleen tilikaudella 2022. Epidemian taloudelliset kokonaisvaikutukset riippuvat sen laajuudesta ja kestosta, eikä niitä ole mahdollista tässä vaiheessa tarkasti arvioida. Tavoitteena on kuitenkin tasapainoinen vuosi 2022 talousnäkökuulmasta. Lähetyseuran hallitus ja johto seuraavat tarkasti virustilanteen kehittymistä ja päivittävät arviotaan epidemian vaikutuksista tilanteen edetessä.

Ukrainan tilanteella ei nähdä olevan olennaista suoraa vaikutusta Suomen Lähetyseuran toimintaan.

Kannatustulojen jaksotuserusteita ei ole muutettu. Testamenttilahjoitukset on tuloutettu testamenttisaannon saatua lainvoiman ja kiistattoman omistusoikeuden synnyttyä.

Seurakuntien talousarvioavustukset on merkitty myöntämivuoden tuotoksi. Muut kannatustuotot on kirjattu maksuserusteella lukuunottamatta tilivuodelle erikseen osoitettuja 28.1.2022 mennessä tilitettyjä varoja.

Käyttö- ja sijoitusomaisuuteen kirjatut lahjoitukset on arvostettu kohtuulliseen käypään arvoon.

Ulkoministeriön avustusten käyttö on oikaistu suoriteperusteiseksi ja käyttämätön osuus on kirjattu saatuna ennakkona taseen vastattaviin. Vastaavasti saataviin on kirjattu ennakkomaksuna käyttämätön osuus lähetetyistä avustuksista.

Pysyvien vastaavien osakkeet ja rahasto-osuudet on arvostettu hankinta-arvoonsa tai sitä alempaan markkina-arvoon.

Vuoden 2020 tilinpäätöspäivänä vallinneen sijoitusten huonon markkinatilanteen vuoksi vuoden 2020 tuloslaskelmaan kirjattiin realisoitumaton sijoitusten arvonalennus 533 t€. Vastaavilla kirjauserusteilla on vuoden 2021 tilinpäätökseen kirjattu arvon palautus 533 t€.

Vuoden 2021 tilinpäätöspäivänä vallinneen sijoitusten huonon markkinatilanteen vuoksi tuloslaskelmaan kirjattiin realisoitumaton sijoitusten arvonalennus 287 t€.

Virallisen tuloslaskelman varsinainen toiminta sisältää liiketoiminnan osuuden. Liiketoiminnasta annetaan liitetiedoissa erillinen tuloslaskelma.

Lähetyseura on investoinut Jerusalemin ns. alatalon korjaukseen 31.12.2021 mennessä 3,5 M€, josta vuoden 2021 osuus on 57 t€. Jerusalemin korjausinvestointien arvo on mukana taseessa. Korjausinvestointi on valmis.

Kiinteistö Oy Helsingin Tähtitorninkatu 18 osakkeenomistajat ovat muuttaneet yhtiön yhtiömuodon ja yhtiöjärjestyksen asunto-osakeyhtiöksi. Rekisteripäätös tehtiin 2.12.2021.

Muuttuneiden osakeryhmien osalta omistusten rekisteröinti tehtiin Maanmittauslaitoksessa 27.12.2021. As Oy Helsingin Tähtitorninkatu 18 osakkeenomistajat SY Invest Oy Ab (osakkeet 1–125 ja 126–250), Suomen Lähetysseura ry (osakkeet 251–500 ja 501–650), Christian Wikström (osakkeet 651–700, 701–810, 811–920 ja 920–1000).

Lähetysseura omistaa ulkomailla muutamia kiinteistöjä ja asunto-osakkeita, joista ylläpidetään omaa erillistä seurantaa ja joiden tasearvo on nolla.

KIINTEISTÖT

MAA	KAUPUNKI	KOHDE
PAPUA-UUSI-GUINEA		Ukarumpan paritalon puolikas, valmistunut 2001 Kylätalo, valmistunut 1990
ANGOLA	Shangalala	D-talo, rak. 1978, korj. 1996, 2006 ja 2016 E-rak 1995, korjaus 2016 sauna, jossa vierashuone rak. 2001
ISRAEL	Jerusalem	Ylätalo ja alatalo (Felm-keskus) Toimintakeskus+asuntoja

ASUNNOT

KIINA	Hongkong	Asunto Broadcast Drive, rv. 1974, hv. 1980
ISRAEL	Jerusalem	Lincoln-Apartment Apartment Hayarden Street

Asunto Beacon Hill, rv. 1966, hv. 1981, HongKong. Myyty hintaan 1,5 m€.

Ukarumpan paritalo, valmistunut 2001, myyty paritalon toinen puoli 10 t€.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Liiketoiminnan tuloslaskelma

1.000 €	2021	2020
Tuotot	398	358
Kulut	580	634
Henkilöstökulut	186	252
Poistot	73	78
Muut kulut	321	304
Tilikauden tulos	-182	-276

Pysyvien vastaavien poistoajat

Pysyvien vastaavien kirjanpitoarvot perustuvat hyödykkeiden hankinta-arvoihin vähennettyinä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasapoistoina aineettomien ja menojäännöspoistoina aineellisten hyödykkeiden taloudellisen pitoajan perusteella. Poistot on tehty hyödykkeen käyttökuukaudesta alkaen.

Hyödykkeet, jotka ovat taloudelliselta käyttöikänsä alle kolme vuotta sekä enintään 4 000 euroa kirjataan kokonaisuudessaan tilikauden kuluksi.

Hyödyke	Arvioitu pitoaika	Poisto-% ja -menetelmä
Aineettomat oikeudet	5 v	viiden vuoden tasapoisto
Toimitilakiinteistöt		4 % menojäännöspoisto
Kirkkokiinteistö		4 % menojäännöspoisto
Kurssikeskuskiinteistö		4 % menojäännöspoisto
Koneet, laitteet ja kalusteet	3–5 v	3–5 vuoden tasapoisto
Ulkomailla olevat kiinteistöt (Jerusalem)		4 % menojäännöspoisto

Tasetta koskevat liitetiedot

Pysyvien vastaavien muutokset

	Hankintameno	Lisäykset	Vähennykset	Hankintameno	Poistot	Kirjanpitoarvo
1.000 €	1.1.2021			31.12.2021		31.12.2021
Aineettomat hyödykkeet	456	0	0	456	153	303
Kirkkokiinteistö	594	0	0	594	23	571
Kurssikeskuskiinteistö	3 240	7	0	3 247	119	3 128
Jerusalem kiinteistöt	3 551	57	0	3 608	141	3 467
Realisoitavat kiinteistöt	5	0	0	5	0	5
Sijoituskiinteistöt	1 056	0	0	1 056	0	1 056
Koneet, laitteet, kalusteet	280	11	0	291	105	186
Käyttöomaisuusosakkeet	1 541	2	103	1 440	0	1 440
Asuinhuoneisto-osakkeet	1 840	610	0	2 450	0	2 450
Muut osakkeet ja osuudet	14 929	10 671	9 793	15 807	0	15 807
Aurator arvopaperit	138	11	0	149	0	149
Yhteensä	27 630	11 369	9 896	29 103	541	28 562

Siirtosaamisten erittely

1.000 €	2021	2020
Kannatustilitykset	647	444
UM ennakkomaksut/Raso	250	61
Muut siirtosaamiset	311	290
YHTEENSÄ	1 208	795

Rahastot**Rahaston käyttötarkoitus****Sidotut rahastot**

Eeva ja Tahvo Tukian muistorahasto	Rahaston tarkoituksena on tukea Päiväkummun toimintaa. Pääoma pidetään koskemattomana ja tuotto käytetään vuosittain.
Margareta ja Arvi H. Saarisuun rahasto	Rahaston tarkoituksena on tukea Suomen sukukansojen hyväksi tehtävää työtä tai lähetystyötä Pakistanissa ja Nepalissa. Pääoma pidetään koskemattomana ja tuotto käytetään vuosittain.
Hanna Kujalan rahasto	Rahaston tarkoituksena on tukea Lähetysseuran Israelin työtä. Pääoma pidetään koskemattomana ja tuotto käytetään vuosittain.
Väinö Launiksen rahasto	Rahaston tarkoituksena on Etiopian nälän lievittäminen. Pääoma pidetään koskemattomana ja tuotto käytetään vuosittain.
Alpo Hukan muistorahasto	Rahaston tarkoituksena on vahvistaa ulkomaisten yhteistyökirkkojen työntekijöiden työssään tarvitsemaa osaamista. Pääomaa voidaan käyttää joko vuosibudjetin mukaan tai erillispäätöksiin.
Maja Haikolan muistorahasto	Rahaston tarkoituksena on tukea Namibian kirkon nuoriso- ja koulutyötä. Voidaan käyttää vuosittain lahjoitustahon ilmoittamaan kohteeseen.
Raija Salmen muistorahasto	Rahaston tarkoituksena on tukea Pohjois-Namibian kirkollista partiotyttötoimintaa. Pääomaa ja tuottoa voidaan käyttää vuosibudjetoinnin yhteydessä.
Elvin rahasto	Rahaston tarkoituksena on tukea Raamatun painattamista uusille kielille. Pääoma pidetään koskemattomana ja tuotto käytetään vuosittain.
Kaskinen -Simojoki -rahasto	Rahaston tarkoitus on tukea lähetystyötä ja kirkon yhteislauluperinnettä edistävien nuorten aloittelevien säveltäjien ja sanoittajien työtä. Vuosittain voidaan käyttää korkotuotto ja korkeintaan 30 % pääomasta.
Kangaslampi-rahasto	Rahaston tarkoituksena on Ranualla sijaitsevan Kangaslampi -nimisen kiinteistön rakennuskannan, irtaimiston ja tarpeiston säilyttäminen mahdollisimman hyvin alkuperäistä vastaavassa kunnossa. Pääomaa ja tuottoa voidaan käyttää ja rahastoon liitetään vuosittain 25% kiinteistöstä saadusta metsätalouden tuotosta.
Lasten pankki -rahasto	Rahaston tavoitteena on tukea kummilapsityön erityistarpeita. Varoja voidaan käyttää joko budjetointiprosessin yhteydessä tai erillispäätöksiin.
Katastrofirahasto	Rahaston tarkoituksena on tukea kumppaneita katastrofitilanteissa. Käytetään erillispäätöksiin katastrofikohteisiin.
Rahasto Pakistanin työlle	Rahaston tarkoituksena on tukea Tankin sairaalan työtä. Varat käytetään osana normaalia taloussuunnitteluprosessia.
Segezhan tukirahasto	Rahaston tarkoituksena on tukea Inkerin kirkon Segezhan seurakunnan toimintaa. Pääomaa käytetään vuosittaisina avustuksina.
Ilmastorahasto	Rahaston tarkoituksena on lentomatkailusta koituvien kasvihuonepäästöjen kompensoiminen.
Yhdistetty lahjoitusrahasto	Rahaston tarkoituksena on tukea Lähetysseuran työtä. Pääoma pidetään koskemattomana ja tuotto käytetään vuosittain.
Lestadiolainen Uusheräys -rahasto	Rahaston tarkoituksena on tukea Lähetysseuran työtä ohjaamalla Lestadiolaisen Uusheräyksen kautta tulevat lahjoitukset Lähetysseuran toimintaan. Rahaston kertymä käytetään vuosittain ulkomaisen työn tukemiseen.
Vapaat rahastot	
Tutkimusrahasto	Rahaston tarkoituksena on Lähetysseuran työhön liittyvän tieteellisen tutkimuksen edistäminen.
Omakatteinen rahasto	
Naisten tulevaisuudelle -rahasto	Rahaston tarkoitus on kehitysmaiden tyttöjen ja naisten elinolojen parantaminen ensisijaisesti koulutuksen ja terveydenhuollon kautta.

Rahastot ja oman pääoman muutokset

1.000 €	Pääoma 1.1.2021	Lisäys	Vähennys	Pääoma 31.12.2021
Toimintapääoma	3 000	0	0	3 000

1.000 €	Pääoma 1.1.2021	Lisäys	Arvon- muutos	Korot	Osinko- tulot	Sijoitus- myynti- voitot	Sijoitus- myynti- tappiot	Pääoma 31.12.2021
Omakatteiset rahastot								
Naisten tulevaisuudelle -rahasto	138	0	7	1	2	10	9	149

1.000 €	Pääoma 1.1.2021	Saatu lahjoitus	Korko- tuotot	Hallinto- kulut	Rahaston käyttö	Pääoma 31.12.2021
Sidotut rahastot						
Eeva ja Tahvo Tukian muistorahasto	8		0		0	8
Margareta ja Arvi H. Saarisuun rahasto	13		1		1	13
Hanna Kujalan rahasto	34		3		3	34
Väinö Launiksen rahasto	50		5		5	50
Alpo Hukan muistorahasto	17				3	14
Maja Haikolan muistorahasto	26	0	3		3	26
Raija Salmen muistorahasto	280		28		9	299
Elvin rahasto	86		8		5	89
Kaskinen -Simojoki -rahasto	12	2	1			15
Kangaslampi-rahasto	67		7		6	68
Lasten pankki -rahasto	1 402	101		12	82	1 409
Katastrofirahasto	258	422		42	312	326
Rahasto Pakistanin työlle	68				15	53
Segezhan tukirahasto	92				26	66
Ilmastorahasto	0	8			8	0
Yhdistetty lahjoitusrahasto	212		21		21	212
Lestadiolainen Uusherätys -rahasto	0	0			0	0
YHTEENSÄ	2 627	534	77	54	500	2 682

1.000 €	Pääoma 1.1.2021	Lisäys	Vähennys	Pääoma 31.12.2021
Vapaat rahastot				
Tutkimusrahasto	271	15	11	275
			2021	2020
Ed.tilikausien ylijäämä/alijäämä 1.1			13 381	13 770
Tilikauden ylijäämä			2 190	-389
Oma pääoma 31.12.			21 678	19 417

Yli 5 vuoden kuluttua erääntyvät lainat

1.000 €	2021	2020
Rahalaitoslainat	375	775

Eläkevastuuvelka

Pitkäaikaisessa vieraassa pääomassa esitetystä arvioidusta eläkevastuuvelasta 19 t€ kohdentuu jatkuviin maksussa oleviin eläkkeisiin. Eläkevastuuvelan summa pysyi samana kuin vuonna 2020.

Vakuudet ja vastuusitoumukset

Velat, joiden vakuudeksi on annettu kiinnityksiä kiinteistöön sekä osakkeita.

1.000 €	2021	2020
rahalaitoslainat	2 375	3 025
Limittiluotto	4 000	5 000
rahastosijoitusvakuudet*	6 537	5 978
pantattujen asunto-osakkeiden kirjanpitoarvo	1 892	1 890
YHTEENSÄ, annetut vakuudet	8 429	7 868

*Vakuuksina ovat seuraavat arvopaperisäilytyksen säilytystilit: eQ Hoivakiinteistöt 1 T, osuustodistus 53, eQ Liikekiinteistöt 1 T, osuustodistus 36, Salkku 864912 FIM asuntotuotto C, eQ Hoivakiinteistöt 1 T, osuustodistus 67, UB Metsä sijoitusrahasto, osuustodistus 57, UB Pohjoismaiset Liikekiinteistöt, FIM Asuntotuotto C, UB Suomi Kiinteistöt I-sarja, UB Suomi Kiinteistöt I.-sarja sekä UB Pohjoismaiset Liikekiinteistöt I

Koronvaihtosopimusten pääoma on 1.975.000 euroa ja markkina-arvo 31.12.2021 -45.939 euroa.

Leasingsopimuksista maksettavat määrät

1.000 €	2021	2020
seuraavalla tilikaudella maksettavat	91	123
myöhemmin maksettavat	71	89
YHTEENSÄ, muut vastuut	162	212

Lähetyseura on antanut kilpailu- ja kuluttajavirastolle matkapalveluyhdistelmien tarjoajan takuuna tilivakuuden 1.000 €.

Lähetyseura on vuokrannut Pasilan Maistraatinportti 2:sta käyttöönsä toimistotilaa 1.404 m², 3 pysäköintipaikkaa sekä varastotilaa 131 m² 10.8.2017 allekirjoitetulla 10 vuoden vuokrasopimuksella.

Toimistotilasta on annettu vuokranantajalle pankkitakaus 97.731 € sekä varastotiloista pankkitakaus 4.224 €.

Näistä tiloista syntyvät vuokravastuut ovat

1.000 €	2021	2020
seuraavalla tilikaudella maksettavat	434	421
myöhemmin maksettavat	2 286	2 638
YHTEENSÄ	2 720	3 059

Lähetysseura on velvollinen tarkistamaan kurssikeskuskiinteistön kiinteistöinvestoinneista tehtyjä arvonlisäverovähennyksiä, jos kiinteistön verollinen käyttö muuttuu tarkistuskauden aikana. Viimeinen tarkistusvuosi on 2030. Vastuun enimmäismäärä on 186.798 €.

Taseeseen on kirjattu siirtovelkoihin yhteensä 377 t € palautettavaksi Ulkoministeriölle (1,6 t€ hankkeesta XX514 Alueellinen sovinnon vertaistyöpaja, 353 t€ hankkeesta XX509 Syyria-aloite phase 3 sekä 22 t€ kyt-hankkeista) sekä 1,6 t€ palautettavaksi Stefanus Alliance Internationalille hankkeesta XX609 Kumppanien uskonnonvapauskapasiteetin vahvistaminen.

Tilintarkastuskulut

1.000 €	2021	2020
tilintarkastus	34	17
muut toimeksiannot	17	48

Henkilöstö

	2021	2020
Henkilöstön lukumäärä	177	224

1.000 €	2021	2020
Tilikauden palkat ja palkkiot	7 126	7 545
Sosiaalivakuutusmaksut	1 544	1 405
Muut henkilöstökulut	1 148	1 336
Henkilöstökulut yhteensä	9 818	10 286

Toimielimet

Hallituksen jäsenille on maksettu ansionmenetyskorvauksia 2.295,45 €, palkkioita ei ole maksettu.

Hallituksen jäsenille ei ole myönnetty rahalainoja eikä heidän puolestaan ole annettu vakuuksia eikä eläkesitoumuksia.

KIRJANPIDOT JA TOSITELAJIT SEKÄ NIIDEN SÄILYTTÄMISTAPA

TILINPÄÄTÖS

Tilinpäätös ja tase-erittelyt

TILI- JA SALDOLUETTELOT

Tilikohtainen tuloslaskelma ja tase

Tililuettelo

KIRJANPIDOT

Pääkirja

Myyntireskontra

lahjoitusreskontra

lehtireskontra

reskontra/muu laskutus

Ostolaskut

Matka- ja kululaskut

Palkkakirjanpito

Käyttöomaisuus

Kassakirja

Basaari

Päiväkumpu

Varastokirjanpito kustannusliike

Varastokirjanpito Päiväkumpu

TOSITTEET

TE	Matkalaskut ja kulutilitykset	1-49
OL	Ostolaskut	1-4366
OS	Ostolaskujen suoritukset	1-4452
TO	Tiliotteet	1-1691
MU01	Muistiotositteet tammikuu	1-31
MU02	Muistiotositteet helmikuu	1-29
MU03	Muistiotositteet maaliskuu	1-34
MU04	Muistiotositteet huhtikuu	1-45
MU05	Muistiotositteet toukokuu	1-35
MU06	Muistiotositteet kesäkuu	1-38
MU07	Muistiotositteet heinäkuu	1-31
MU08	Muistiotositteet elokuu	1-35
MU09	Muistiotositteet syyskuu	1-62
MU10	Muistiotositteet lokakuu	1-37
MU11	Muistiotositteet marraskuu	1-57
MU12	Muistiotositteet joulukuu	1-268
SJ	Sijoitukset	1-58
PK	Palkkakirjanpito	1-44

SL	Sisäiset laskut	1-106
ST01	Sisäiset tositteet joulukuu	1-1
ST02	Sisäiset tositteet helmikuu	1-1
ST03	Sisäiset tositteet maaliskuu	1-4
ST04	Sisäiset tositteet huhtikuu	1-4
ST05	Sisäiset tositteet toukokuu	1-4
ST06	Sisäiset tositteet kesäkuu	1-4
ST07	Sisäiset tositteet heinäkuu	1-4
ST08	Sisäiset tositteet elokuu	1-5
ST09	Sisäiset tositteet syyskuu	1-6
ST10	Sisäiset tositteet lokakuu	1-4
ST11	Sisäiset tositteet marraskuu	1-11
ST12	Sisäiset tositteet joulukuu	1-5
ML	Myyntilaskut	1-1407
MS	Myyntilaskujen suoritukset	1-1428
HL	Hyvityslaskun kohdistus	1-40
AK	Automaattikirjaus	1-199

AINEISTON SÄILYTTÄMINEN

Kaikki aineisto säilytetään digitaalisesti, varmuuskopiot ovat virtuaalisella levyalustalla.

Tilinpäätös sekä tili- ja saldoluettelot löytyvät yhteiseltä levyalueelta (U-asema), mikä varmistetaan kerran vuorokaudessa ja sitä säilytetään 30 vrk. Aineisto tallennetaan lisäksi M-Filesiin.

Muistiotositteet arkistoidaan paperisena.

Kirjanpitoaineisto tositteineen on kirjanpito-ohjelmistossa Visma Wintime, ostolaskujen kierrätysjärjestelmässä Visma Approval sekä matka- ja kululaskuohjelmassa Aditro Expense. Ohjelmat ovat pilvipalvelussa ja sovellustoimittajat (Aditro, Visma) tekevät näistä päivittäiset varmistukset. Lisäksi pääkirjat, päiväkirjat, tuloslaskelma ja tase arkistoidaan Visman arkisto-ohjelmaan. Osto- ja myyntilaskut arkistoidaan tilinpäätöksen jälkeen. Muistio- ja sisäiset tositteet säilytetään myös paperiversioina mapeissa.

Tiliotteita arkistoidaan Visman arkisto-ohjelmaan.

Tilinpäätöksen allekirjoitukset /

Tilinpäätöksen allekirjoitukset on toteutettu sähköisillä allekirjoituksilla.

Underteckning av bokslutet /

Bokslutet har undertecknats med hjälp av elektroniska signaturer.

Helsinki huhtikuun 7 päivänä 2022 / Helsingfors den 7 april 2022

Peura Simo
puheenjohtaja / ordförande

Anetjärvi Sari

Elenius Kristiina

Juslin-Sandin Heidi

Markkula Juhana

Nivala Juha

Ojala Pirjo

Pakarinen Jukka

Peräaho Jussi

Reinikainen Tiina

Suutari Simo

Vanhanen Sakari

Steffansson Rolf
toiminnanjohtaja / verksamhetsledare

Tilintarkastusmerkintä / Revisorernas underteckning

Suoritetusta tarkastuksesta olemme tänään antaneet tilintarkastuskertomuksen. /
Över slutförd revision har vi i dag avgivit berättelse.

Helsingissä sähköisen allekirjoituksen päivämääränä / I Helsingfors, datum för elektronisk underskrift

Kirsi Aromäki
KHT/CGR

KPMG Oy Ab
Heidi Vierros
KHT/CGR

KPMG Oy Ab
Töölönlahdenkatu 3 A
PL 1037
00101 HELSINKI

Puhelin 020 760 3000
www.kpmg.fi

Tilintarkastuskertomus

Suomen Lähetysseura ry, ruotsiksi Finska Missionssällskapet rf:n jäsenille

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Suomen Lähetysseura ry, ruotsiksi Finska Missionssällskapet rf:n (y-tunnus 0116962-5) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2021. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan yhdistyksen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*. Olemme riippumattomia yhdistyksestä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme. Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonemme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen velvollisuudet

Hallitus vastaa tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus vastaa myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka se katsoo tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus on tilinpäätöstä laatiessaan velvollinen arvioimaan yhdistyksen kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuvissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos yhdistys aiotaan purkaa tai sen toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntonamme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntonamme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.

Suomen Lähetysseura ry, ruotsiksi Finska Missionssällskapet rf

*Tilintarkastuskertomus
tilikaudelta 1.1.–31.12.2021*

- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon yhdistyksen sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä yhdistyksen kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei yhdistys pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Helsingissä 28. huhtikuuta 2022

KPMG OY AB

Kirsi Aromäki
KHT

Heidi Vierros
KHT

Kannen kuva:

Lapsena tansanialainen Sophia John ei tajunnut olevansa erilainen kuin muut. Ero muihin lapsiin konkretisoitui, kun vanhemmat veivät hänet erään avustusjärjestön leirille. Se oli tarkoitettu lapsille, joilla on albinismi.

”Kun näin vanhempien tuovan lapsiaan säkkikankaaseen käärittyinä, ymmärsin olleeni itsekkin vaarassa”, Sophia sanoo.

Lähetysseuran tukee Tansanian evankelis-luterilaisen kirkon työtä, jossa koulutetaan tyttöjä ja naisia ja levitetään tietoa albinismista. Shinyangan alueella albinismin aiheuttavaa geenivirhettä kantavia lapsia ei ole tiettävästi tapettu moneen vuoteen. Aiemmin ihmiset ajattelivat, että tällaisten lasten ruumiinosat tuottavat onnea.

Valokuva: Virve Rissanen

